

LETNI PROGRAM DELA naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2011

Društvo za opazovanje in
proučevanje ptic Slovenije

Tržaška c. 2, p.p. 2990

SI-1001 Ljubljana

tel.: +386 1 426 5857

faks: +386 1 425 1181

Ident.št.za DDV:

SI68956029

IBAN:

SI56 0201 8001 8257 011

Naravni rezervat

Škocjanski zatok

Staničev trg 16

SI-6000 Koper

tel.: +386 5 626 0370

fax: +386 5 626 0369

skocjanski@skocjanski-zatok.org

www.skocjanski-zatok.org

KAZALO

I. UVOD	3
II. PREDVIDENI CILJI IN UKREPI V LETU 2011	5
Sladkovodno močvirje na Bertoški bonifiki.....	5
<i>Cilj 1: Do konca marca 2007 ustvariti in kasneje upravljati 12 ha odprtih sladkovodnih površin in trstičja na Bertoški bonifiki, primernih za gnezdenje čapljice in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami, kot tudi za vodne ptice na selitvi in prezimovanju</i>	5
<i>Cilj 2: Do konca marca 2007 oblikovati in kasneje upravljati 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov, primernih za gnezdenje polojnika, kot selitvena postaja ter kot prezimovališče za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot sta žvižgavka in rasa žlicarica.....</i>	10
Laguna	15
<i>Cilj 3: Obnoviti polnaravne funkcije in pogoje v brakični laguni z odstranitvijo 200.000 m³ sedimenta iz lagune, oblikovati osrednjo poglobitev in sekundarne kanale v letu 2007, ki bodo omogočali plimovanje in pretok vode po celem vodnem telesu z namenom vzpostavitve ponovne povezave z morskim ekosistemom ter povečanja nacionalno pomembnih populacij prezimujočih ptic, kot so liska, race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem.....</i>	15
<i>Cilj 4: Obnoviti, oblikovati in povečati habitate ob robu lagune, in sicer 25 ha slanih muljastih tal za razrast halofitne vegetacije, 1,5 ha morskih močvirij z obmorskim ločkom in 1 ha gnezditvenih otočkov brez vegetacije do konca aprila 2007.....</i>	16
<i>Cilj 5: Upravljati robne habitate z namenom povečanja gnezdeče populacije beločelega deževnika (5-10 parov) in zagotoviti ustrezne pogoje za gnezditev male čigre</i>	18
Jezerce.....	20
<i>Cilj 6: Upravljati in vzdrževati Jezerce in obrobno trstičje za gnezdenje 1-3 parov čapljice, 8-10 parov rakarjev, 6-10 parov svilnic ter drugih močvirskih ptic.....</i>	20
Kakovost in količina vode.....	22
<i>Cilj 7: Izboljšati in vzdrževati potrebno kakovost in količino vode za vzpostavitev in ohranjanje ugodnih ekoloških pogojev in statusa habitatov na območju celotnega rezervata.....</i>	22
Obiskovalci.....	26
<i>Cilj 8: Razviti in vzdrževati pozitivno podobo rezervata pri glavnih ciljnih skupinah (obiskovalci, lokalno prebivalstvo) in pri javnih službah</i>	26
<i>Cilj 9: Do konca leta 2009 zgraditi načrtovano parkovno infrastrukturo (informacijski center, centralna opazovalnica, opazovalni stolp, učne poti z opremo, itd.), ki bo ljudem omogočala kakovostno doživljanje narave in jim posredovala ključna sporočila.....</i>	30
<i>Cilj 10: V letu 2007 pripraviti vsebinske programe za obiskovalce rezervata in jih po pripravi stalno izvajati</i>	37
<i>Cilj 11: Vzpodbujati raziskave študentov, dijakov, drugih izobraževalnih skupin in raziskovalnih ustanov v rezervatu.....</i>	39
Trženje	41
<i>Cilj 12: Ustvarjati prihodek iz virov, skladnih z glavnimi naravovarstvenimi cilji rezervata.....</i>	41
Ostalo	42
<i>Cilj 13: Izvajati naravovarstveni nadzor za zagotavljanje varstvega režima in ostale upravljalske naloge v skladu z Zakonom o naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON-om</i>	42
III. PREGLED PRIORITET IN KAZALNIKOV USPEŠNOSTI PRI IZVEDBI PROGRAMA V LETU 2011	44
IV. PREGLED FINANČNEGA OKVIRA.....	52
V. KADROVSKI NAČRT	54

Pojasnilo k opredelitvi ciljev: Cilji izhajajo iz Odloka o programu varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (Načrt upravljanja), zato se glasijo na celotno obdobje izvajanja Načrta upravljanja. Upravljalvske strategije in ukrepi, ki so predmet tega programa, se bodo izvajali samo v letu 2011, vendar v širšem okviru doseganja petletnih operativnih ciljev.

I. UVOD

Na podlagi določil Zakona o naravnem rezervatu Škocjanski zatok (v nadaljevanju: ZNRŠZ, Ur.l.RS, št.20/98), Uredbe o koncesiji za upravljanje naravnega rezervata Škocjanski zatok (Ur.l.RS, št.31/99), Odločbe o izbiri koncesionarja št. 636-06/99-4 za Škocjanski zatok, koncesijske pogodbe podpisane med Vlado RS in Društvom za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (v nadaljevanju: DOPPS) št. 252100-50-85/00 in Aneksa št. 1 k tej pogodbi, Odredbe o pogojih obiskovanja in zadrževanja v naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Ur. l. RS, št. 58/01) in Odloka o programu varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (Ur.l.RS, št.83/2007) koncesionar DOPPS predlaga letni program dela naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2011.

Koncesijska pogodba določa, da ima koncesionar pravico izvajati javno službo upravljanja rezervata, ki obsega območje, določeno z ZNRŠZ, v skladu z omenjenim zakonom in Zakonom o ohranjanju narave (v nadaljevanju: ZON, Ur.l.RS, št. 56/99).

1. Upravljanje po ZNRŠZ, Uredbi o koncesiji za upravljanje NRŠZ in koncesijski pogodbi obsega:

1. izvajanje varstvenega režima,
2. priprava letnega programa dela in opravljanje tam določenih nalog,
3. stalno spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot v rezervatu ter obveščanje javnega zavoda, ki opravlja naloge varstva naravnih vrednot v rezervatu,
4. zbiranje in vodenje dokumentacije o stanju naravnih vrednot v rezervatu,
5. upravljanje z zemljišči na območju rezervata, ki so v lasti države,
6. pripravljane in vzdrževanje objektov, poti in označb v rezervatu,
7. izdajanje publikacij o rezervatu in informiranje javnosti,
8. vodenje informacijskega centra,
9. sodelovanje pri mednarodnih projektih, ob predstavitvah in strokovnih raziskavah rezervata in skrb za izvajanje prevzetih projektov,
10. organiziranje in izvajanje nadzorne službe.

2. DOPPS bo po potrebi izvajal tudi upravljalске aktivnosti v skladu z ZON-om, kot izhaja iz koncesijske pogodbe, in sicer:

1. sodelovanje z lokalnimi skupnostmi pri doseganju namena zavarovanja in zastavljenih ciljev varstva in razvoja rezervata,
2. sodelovanje z zavodom pri pripravi naravovarstvenih smernic za del, ki se nanaša na območje rezervata,
3. sklepanje pogodb za varstvo naravnih vrednot na območju rezervata iz 47. člena ZON,
4. sodelovanje v postopku določanja odškodnine iz 93. člena ZON,
5. izdajanje strokovnih mnenj o utemeljenosti uveljavitve predkupne pravice na območju rezervata iz 84. člena ZON,
6. usklajevanje in spremljanje izvajanja raziskovalnih nalog v zvezi z rezervatom,
7. skrb za vzdrževanje, obnavljanje in varovanje naravnih vrednot na območju rezervata,
8. skrb za predstavljanje rezervata,
9. sodelovanje z lastniki zemljišč na območju rezervata, strokovna pomoč in svetovanje,
10. zagotavljanje dostopa do informacij v rezervatu,
11. upravljanje nepremičnin, ki so v lasti države.

PRIORITETE PRI UPRAVLJANJU NR ŠKOCJANSKI ZATOK V LETU 2011

V letu 2011 smo si pri upravljanju naravnega rezervata Škocjanski zatok in uresničevanju drugih zakonsko določenih nalog in nalog, ki izhajajo iz koncesijske pogodbe, zastavili naslednje prioritete:

1. gradnja parkovne infrastrukture v naravnem rezervatu
Uresničevanje ukrepov, natančneje opredeljenih v okviru Cilja 9, z zagotovitvijo čimmanjšega vpliva na varovane vrste in habitate v rezervatu, pa tudi v smeri zagotavljanja dostopnosti, varnosti in izvajanja programov za obiskovalce.
2. upravljanje habitatov, obnovljenih in vzpostavljenih v okviru obnove rezervata
Uresničevanje ukrepov v okviru Ciljev 1-5 v smeri zagotavljanja ugodnega varstvenega statusa Natura 2000 vrst in habitatov ter ugodnega stanja naravne vrednote Škocjanski zatok, vključno z izvedbo za to potrebnih investicij (nakup traktorja, dopolnitev osnovne črede, elektrifikacija zapornic na morskem kanalu) in določanjem optimalne kombinacije izbranih ukrepov.
3. raziskave in monitoringi v rezervatu, ki bodo služili kot kazalniki za dopolnitev ocene uspešnosti obnove in upravljanja rezervata (Cilj 1-7).
4. Priprava in sprejem Programa varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok (načrt upravljanja) za naslednje srednjeročno obdobje, predvidoma za obdobje 2012–2016.

Nivo pomembnosti posameznih ciljev, upravljaljskih strategij in ukrepov v letu 2011, pripravljen na podlagi sprejetega Načrta upravljanja, je podrobno prikazan v poglavju III. Pregled prioritete in kazalnikov uspešnosti pri izvedbi programa v 2011. V skladu s tam podanimi izhodišči bo naša energija usmerjena v uresničevanje vseh ukrepov, označenih kot prioriteta 1.

POJASNILO K VRSTNEMU REDU CILJEV IN UKREPOV

Cilji in ukrepi v nadaljevanju so navedeni v enakem vrstnem redu, kot v Načrtu upravljanja NR Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011, kar zagotavlja preglednost in primerljivost programov med leti in rezultatov celotnega obdobja izvajanja Načrta upravljanja. Zato ne moremo v celoti upoštevati izhodišč ministrstva glede poenotene strukture programov dela zavarovanih območij za leto 2011. Predlagani sklopi so sicer upoštevani v veliki meri, in sicer:

1. načrt upravljanja – priprava naslednjega srednjeročnega Programa varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok, predvidoma za obdobje 2012–2016, je predmet cilja 13
2. biotska raznovrstnost je predmet ciljev 1-7
3. naravne vrednote so predmet ciljev 1-7
4. kulturna dediščina – varstvo kulturne dediščine na območju ni predmet upravljanja NR Škocjanski zatok (v okviru gradnje objektov je v skladu s kulturnovarstvenim soglasjem predviden arheološki nadzor)
5. infrastruktura je v celoti opredeljena v okviru cilja 9
6. nepremičnine, nadzor in projekti so predmet cilja 13
7. izobraževanje, vzgoja in trženje so skupaj s komuniciranjem predmet ciljev 8 ter 10-12.

II. PREDVIDENI CILJI IN UKREPI V LETU 2011

Sladkovodno močvirje na Bertoški bonifiki

Cilj 1: Do konca marca 2007 ustvariti in kasneje upravljati 12 ha odprtih sladkovodnih površin in trstičja na Bertoški bonifiki, primernih za gnezdenje čapljice in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami, kot tudi za vodne ptice na selitvi in prezimovanju

Upravljalne strategije

1.1. Dokončanje izvedbe gradbenih in vzdrževalnih del za oblikovanje območij s stalno vodo in sestoji trstičja na Bertoški bonifiki

Strategija je izvedena, ukrepov v 2011 ne načrtujemo.

1.2. Vgradnja zapornic in drugih vodno-gospodarskih objektov z možnostjo popolne občasne izsušitve območja (dopolnitev)

Ukrepi

- Vgradnja vseh drugih potrebnih cevi, zapornic, sifonov in drugih vodno-gospodarskih objektov

Z namenom trajne vzpostavitve ločenega sistema upravljanja vodnega režima na površinah vlažnih in močvirnih travnikov južnega dela bonifike, na površinah odprte vodne površine na severnem delu bonifike ter sladkovodnega močvirja na območju t.i. »trikotnika« imamo v načrtu izvedbo lesenega zaporničnega sistema na jarku 9 ter sifone na končnih delih jarkov 10–16. S tem bomo lahko zagotovili hitro odzivnost na nepredvidljive okoliščine (preprečevanje preplavljanja gnezdišč, pojavov botulizma) ter znižali stroške upravljanja vodno-gospodarske infrastrukture v rezervatu in izven njega. Ker gre za vlaganje v nepremičnine v lasti države bo naročnik priprave dokumentacije in izvedbe zaporničnega objekta Ministrstvo za okolje in prostor. Zapornični objekt bo v letu 2011 izveden, v kolikor bodo na voljo zadostna sredstva, saj bo predračun izdelan šele v okviru Projekta za izvedbo. Izvedbo načrtovanih sifonov pa bo zagotovil upravljavec DOPPS. Tesnitve prostorov med vstavljenimi plastičnimi cevmi in betonskimi propusti bodo zaključili po izvedbi zaporničnega objekta na jarku 9.

1.3. Oblikovanje vsaj 4 ha trstičja

Strategija je izvedena, ukrepov v 2011 ne načrtujemo.

1.4. Upravljanje s trstičjem - ohranjanje primerne strukture

Ukrepi

- Nadzor in upravljanje sestojev trstičja in rasti vrbovja

Pregled stanja trstičja bomo opravili konec vegetacijske sezone, ko bomo po potrebi določili tudi predele čiščenja. Trstičje, ki se bo kljub paši širilo v neželene predele, bomo po potrebi odstranili v času poletne izsušitve, in sicer z mulčanjem ali košnjo. Želena strukturo sestojev trstičja bomo pred pašo po potrebi zaščitili s prenosnim električnim pastirjem. Vrbovje, ki sega več kot 1 m nad povprečno višino trstičja oziroma v širino več kot 1 m izven območja dvignjenih predelov, bomo obrezali.

- Vzdrževanje določenega vodnega režima na območju trstičja

Od oktobra do začetka aprila bomo na območjih večjih sestojev trstičja vzdrževali maksimalno globino vode (jesensko-zimsko vodostaj). V tem obdobju bomo skušali zagotoviti čimbolj stabilen vodostaj brez večjih nihanj (po možnosti manj kot ± 10 cm). V tem času bomo po potrebi nivo vzdrževali z dotokom sladke vode iz Rižane. V začetku aprila bomo maksimalni projektirani vodostaj znižali za 20 do 30 centimetrov ter zagotavljali stabilen vodostaj v gnezditvenem obdobju.

Konec julija, oziroma v začetku avgusta bomo začeli gladino vode postopno zniževati, tako da bomo do srede avgusta dosegli zelen poletno nivo. Nato bomo od sredine avgusta do sredine septembra, če bo to mogoče, na območju trstičja vzdrževali minimalno globino vode, lahko pa bomo trstičje tudi popolnoma izsušili za potrebe košnje. Na območju sladkovodnega trstičja v »trikotniku« bomo od oktobra do začetka septembra vzdrževali maksimalni nivo vode. V septembru bomo nivo vode na obravnavanem območju za kratek čas znižali na minimum ter v oktobru ponovno napolnili na maksimalni nivo s svežo sladko vodo.

Sredi oktobra (oziroma takoj po opravljenih upravljaljskih posegih: košnja, mulčanje) bomo gladino vode začeli postopno dvigovati, tako da v začetku novembra doseže željen jesensko-zimsko nivo.

1.5. Upravljanje območij s stalno vodo in z otoki

Ukrepi

- Čiščenje dovodnih jarkov

Čiščenje vseh jarkov na območju sladkovodnega dela rezervata bomo opravili s primerno mehanizacijo (košnja robov ter čiščenje sedimenta in rastlinskega materiala) v poletnem času (avgust-september). Čiščenje dna struge in brežin izvajamo v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (POV), Inženiring za vode, 2007.

Čiščenje poteka izmenično, tako da v enem letu nikoli ni očiščen več kot en večji jarek (zbiralni ali glavni dovodni jarek) oziroma dva manjša jarka. Prav tako v enem letu ne očistimo več kot 50% kateregakoli jarka (izmenično si sledijo 30 m dolgi očiščeni in neočiščeni deli jarka). Odstranjen material bomo nekaj ur pustili ležati v bližini, tako da ga lahko zapusti večina živali, nato pa ga odstranili. Pred čiščenjem bomo vsak jarek, predviden za čiščenje, temeljito pregledali in ohranili morebitne redke ali ogrožene rastlinske vrste. Na glavnem dovodnem jarku bomo redno spremljali stanje vodnih gabelj in jih redno čistili. Ukrepe in dela bomo opravljali v okviru preventivnega vzdrževanja oziroma redne nege jarkov in rek ter kanalov v skladu s POV.

Za vzdrževanje jarkov tudi v letu 2011 načrtujemo najem storitve traktorja s komunalnim mulčerjem na roki dolžine vsaj 6 metrov ter najem storitve manjšega bagra za

odstranjevanje rastlinskega materiala z dna jarkov ter manjša zemeljska dela ter popravila (prehodi za pašno živino, vzdrževanje jarkov...).

- Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur

Nadzorniki bodo redno pregledovali vse zapornice, sifonske pipe, jarke in nasipe ter nadzorovali njihovo delovanje. Morebitne manjše napake bodo redno odpravljali, na večje pa pravočasno opozorili strokovnega vodjo rezervata. Dela opravljamo v okviru naravovarstvenega nadzora in v skladu s POV.

Pri vseh prepustih z zapornicami je obratovanje ročno, brez avtomatike. Pri preventivnem vzdrževanju zaporničnih objektov (prag na Ari, prepusti z zapornicami) načrtujemo v letu 2011 naslednje aktivnosti:

- pregledati, da v območju objektov ni nanesenega materiala (npr. vejevje) – enkrat mesečno
- dvigniti oz. spustiti zapornico – enkrat mesečno
- namazati vodila, zamenjati mazivo – enkrat letno
- vzdrževanje po navodilih proizvajalca

V letu 2011 bomo vodili Dnevnik obratovanja in vzdrževanja, v katerega bomo poleg rednega upravljanja v skladu s Programom varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (Načrtom upravljanja) vpisovali tudi vzdrževalna dela v skladu s POV.

- Upravljanje vodno-gospodarskih objektov za zagotavljanje določenega vodnega režima

Glej točko 1.4. Upravljanje s trstičjem - ohranjanje primerne strukture: Vzdrževanje določenega vodnega režima na območju trstičja.

- Nadzor zaraščanja niza otočkov na območju plitve vode in čiščenje vegetacije po potrebi

Na podlagi upravljalških izkušenj iz preteklih let bomo tudi v letu 2011 otočke pokosili enkrat, in sicer v času poletnega znižanja vodostaja oziroma osušitve obravnavanega območja. Zaraščanje otočkov bomo preprečevali tudi z nadzorovano pašo.

- Košnja in mulčanje zaraščajočih se predelov

Na podlagi upravljalških izkušenj iz preteklih let smo ugotovili, da je treba enkrat letno pokositi ali mulčati tudi območja z globoko vodo, saj z upravljanjem vodnih nivojev ni mogoče v celoti nadzirati zaraščanja. Košnjo oziroma mulčanje teh predelov bomo izvajali na osnovi stalnega nadzora in ugotovitev nadzorne službe. V letu 2011 bomo košnjo obravnavanega območja predvidoma opravili v času znižanja vodostaja oziroma osušitve obravnavanega območja v septembru.

- Monitoring Are na območju izven rezervata

Štirikrat letno bomo v okviru naravovarstvene službe pregledali strugo Are, gorvodno do zaporničnega sistema pri Turku in o v primeru posebnosti obvestili pristojno službo (ARSO – Območna pisarna Koper).

1.6. Upravljanje z morskim močvirjem na območju trikotnika

Ukrepi

- Pridobitev pristojnosti za upravljanje območja trikotnika

Glej točko 13.4. – Učinkovito upravljanje rezervata.

- Monitoring morskega močvirja z obmorskim ločjem

Tudi v letu 2011 bomo pregledali stanje in razvoj morskega močvirja. V letu 2011 ne načrtujemo posebnih aktivnosti z upravljanjem obravnavanega območja, saj dosedanja opažanja podpirajo dosedanjo strategijo ohranjanja območja brez ukrepov. Nadaljnje ukrepe bomo določili v načrtu upravljanja za naslednje srednjeročno obdobje.

1.7. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Ukrepi

Monitoring ptic bo v Škocjanskem zatoku dalje potekal po metodologiji, ki jo uporabljamo od leta 2008. Monitoring bo v takšnem obsegu izveden v celotnem rezervatu, tako da spodaj navedeni opis velja tudi za ukrepe monitoringa ptic v okviru ostalih strategij.

Tako pridobljene podatke bomo vnašali in obdelovali v bazi, ki jo vodimo s pomočjo programske opreme Wildlife Recorder in D-map, ki omogočata uporabniku prijazno hranjenje in obdelavo podatkov monitoringa.

Monitoring ptic bo v letu 2011 sestavljen iz naslednjih sklopov:

1) Tedenski popis (zbirni obrazec, sestavljen iz tedenskega in dnevnih obrazcev za obdobje enega tedna – heptade):

- Totalni popis, ki se izvaja enkrat tedensko po vseh popisnih površinah (tedenski obrazec):

o Laguna: A in B; območje A zavzema predel izlivnega dela stare struge Badaševice in laguno do linije »Rtiček« – stik Jezerce/Laguna; območje B zavzema ostali del lagune vključno z morskim kanalom in izlivnim delom Are;

o Jezerce: območje vodne površine Jezerca in kopnega dela rezervata do izlivnega dela Are;

o Bonifika: C, D, E in F; območje C in D zavzema vlažne močvirne travnike južnega dela bonifike (opazovalnici 1 in 2); območje E zavzema predel sladkovodnega močvirja z globjo vodo na severnem delu bonifike (opazovalnici 3a in 4); območje F zavzema predel sladkovodnega močvirja s trstičjem v »trikotniku« (opazovalnica 3b);

o Ara: območje struge Are z obrežjem znotraj meje rezervata vključno s pasom grmovne in drevesne vegetacije ter trstičja na levem bregu izlivnega dela Are.

- Dnevni popisi – naključno dnevno zbiranje podatkov (dnevni obrazec) na zgoraj opisanih popisnih površinah med opravljanjem naravovarstvenega nadzora.

2) Gnezditev:

Kartirni popisi (za vsak popis se podatke vnaša v svoj zemljevid – orto foto posnetek)

- Laguna: podobmočji A in B (čigre, beločeli in mali deževnik, galebi, polojniki) – začetek in konec maja, sredina junija, sredina julija (4x v sezoni);

- Jezerce: sredina maja, sredina junija (2x v sezoni) – pregled s kanujem + 2x transekt (za pevke) po Parancani do izlivnega dela Are;

- Ara: 4x v sezoni;

- Bonifika: podobmočja C, D, E in F 4x v sezoni; priložnostno zbrani podatki v okviru dnevnih in tedenskih popisov).

3) Posebni popisi:

- mali ponirek (1x letno popis s kanujem na območju Bonifike);
- zelenonoga tukalica (1x letno popis s kanujem na območju Bonifike);
- mala in grahasta tukalica (2x letno izzivanje s posnetkom na območju Bonifike).

4) Drugi popisi:

- mokož – izzivanje s posnetkom (1x maja, 1x januarja; lokacije se vrše na zemljevid);
- svilnica, brškinka in čopasti škrjanec – dodatni kartirni popisi.

5) Obročkanje:

Po metodologiji, ki jo uporabljajo v Deželnem naravnem rezervatu Izliv Soče v Italiji v koordinaciji Biološke postaje Isola della Cona.

- Vzpostavitev obročarske postaje za spremljanje ptic na selitvah in vzpostavitev metodologije spremljanja, ki bo poenotena z ostalimi severnojadranskimi mokrišči zaradi primerljivosti podatkov (velja za celotno območje rezervata)

V letu 2008 smo v Škocjanskem zatoku vzpostavili obročarsko postajo, kjer vsaj enkrat mesečno spremljamo populacije ptic na selitvah. Metodologijo spremljanja selečnih se ptic smo v 2009 poenotili tudi z drugimi upravljalci mokrišč na območju severnega Jadrana, predvsem z Biološko postajo Isola della Cona, kjer ptice na selitvah že vrsto let spremljajo tudi z obročkanjem. Na ta način so podatki, ki jih bomo pridobili s to dejavnostjo od leta 2009 dalje, nacionalno in mednarodno primerljivi in bodo dobra osnova za nadaljnje znanstveno-raziskovalno ornitološko delo.

1.8. Raziskave in monitoring ostalih živalskih skupin

Ukrepi

- Sistematične raziskave različnih skupin in redno spremljanje stanja najpomembnejših skupin

V letu 2011 načrtujemo poleg rednega monitoringa ptic tudi raziskave in monitoring najpomembnejših skupin, predvsem tistih, ki so neposredno pomembne za ptice oziroma imajo velik varstveni ali bioindikatorski pomen, in sicer:

- inventarizacija dvoživk in priprava predloga metodologije spremljanje stanja,
- inventarizacija plazilcev in priprava predloga metodologije spremljanja stanja,
- inventarizacijo rib v brakičnem delu rezervata in pripravo predloga metodologije spremljanja stanja v prihodnje,
- inventarizacija hroščev,
- nadaljevanje inventarizacije ozkega vrtenca,
- nadaljevanje inventarizacije kobilic.

Pričakovani rezultati inventarizacije in spremljanja stanja:

- vpogled v trenutno stanje favne,
- primerjava s stanjem pred obnovo rezervata (za skupine, za katere obstajajo podatki),
- predlog vzdrževanja in eventualne optimizacije habitatov z vidika ciljnih skupin,
- predlog monitoringa ciljnih skupin ali izbranih vrst v naslednjih letih in poznavanje stanja za skupine, ki jih bomo spremljali že v letu 2011.

Inventarizacijo bodo opravili na podlagi referenc izbrani strokovnjaki, metodologija spremljanja stanja (monitoringa) v prihodnje pa naj bi upravljavcu omogočala čimbolj samostojno spremljanje favne v prihodnje. Raziskave in redno spremljanje najpomembnejših skupin bodo vzpodbujali tudi v bodoče, s ciljem pridobitve čimbolj celovitega pregleda favne na območju rezervata in predstave o njeni dejanski biotski pestrosti in varstvenem pomenu (glej Cilj 11).

1.9. Pregled stanja habitatnih tipov

- Popis vseh habitatnih tipov

V letu 2011 bomo ponovili popis habitatnih tipov, ki bo pokazal uspešnost širjenja ustvarjenih habitatnih tipov na podlagi primerjave z rezultati prejšnjih popisov. Pregled stanja habitatnih tipov bodo opravljali botaniki s Pedagoške fakultete v Mariboru v okviru projekta BabitChange in zato s tem ukrepom tudi ne bomo imeli dodatnih stroškov.

Cilj 2: Do konca marca 2007 oblikovati in kasneje upravljati 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov, primernih za gnezdenje polojnika, kot selitvena postaja ter kot prezimovališče za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot sta žvižgavka in raca žlicarica

Upravljalске strategije

2.1. Dokončanje izvedbe gradbenih in vzdrževalnih del za oblikovanje 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov na območju opuščanih kmetijskih zemljišč južne bonifike

Strategija je izvedena, ukrepov v 2011 ne načrtujemo.

2.2. Upravljanje 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov na območju opuščanih kmetijskih zemljišč južne bonifike

Ukrepi

- Ugotoviti najprimernejše metode za preobrazbo sedanjih ruderalnih površin v vlažne in močvirne travnike

Še naprej bomo vzdrževali redne stike s strokovnjaki (Mitja Kaligarič, Josip Otopal, Pierpaolo Merluzzi, Ignazio Zanutto, Fabio Perco) in jih seznanjali z razvojem vegetacije. Njihova ekspertna mnenja bomo upoštevali pri načrtovanju in izvajanju ukrepov.

- Razdelitev območja na površine z različnim načinom košnje oziroma paše

Do izteka načrta upravljanja leta 2011 bomo natančno določili režim košnje oziroma paše na različnih površinah in režim kolobarjenja teh dejavnosti. Režim košnje in paše bomo spreminjali glede na razvoj zelene vegetacije in prilagajanje dejanskemu stanju. V letu 2011 bomo zaključili s testiranjem različnih upravljaljskih posegov, skladnih z varstvenimi cilji rezervata in v načrtu upravljanja za naslednje srednjeročno obdobje začrtali način upravljanja močvirnih travnikov v prihodnje.

- Košnja/ mulčanje travnikov

Na podlagi upravljalških izkušenj iz preteklih let bomo v letu 2011 območje vlažnih in močvirnih travnikov južnega dela bonifike kosili enkrat letno, in sicer v času poletnega znižanja vodostaja oziroma osušitve obravnavanega območja.

- Vzpostavitev in vzdrževanje pašnega sistema

Pašni sistem v rezervatu vzpostavljamo na podlagi pričakovanega optimalnega režima košnje in paše ter obtežbe različnih površin s pašo (gvž/ha). Pri načrtovanju velikosti osnovne črede na razpoložljivih kmetijskih površinah – pašnikih v rezervatu – upoštevamo tudi omejitve, ki izhajajo iz določil Nitrarne direktive (Direktiva Sveta 91/676/EEC z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov) ter povezanih nacionalnih predpisov: Uredbe o mejnih vrednostih vnosa nevarnih snovi in gnojil v tla (UL RS, št. 84/05) ter Pravilnika za izvajanje dobre kmetijske prakse pri gnojenju (UL RS, št. 130/04). Prav tako v okviru uvajanja kmetijskih praks v naravnem rezervatu upoštevamo standarde razvoja podeželja v okviru Programa razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2007–2013 ter izhajajoče Uredbe o plačilih za ukrepe osi 2 iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 v letih 2007-2013.

Na podlagi standardov, ki izhajajo iz prej omenjenih določil, je predvidena obtežba do največ 1,5 GVŽ/ha kmetijskih zemljišč (pašnikov). V tem trenutku le-ta obsegajo 5,83 ha trajnih travnikov na južnem delu bonifike, na katerih smo v 2009 tudi uradno spremenili namembnost dejanske rabe iz kategorije 4220 – ostalo zamočvirjeno zemljišče v kategorijo 1300 – trajno travinje. Skladno s spremembo dejanske rabe so bile usklajene tudi evidence registracije pašne živine v rezervatu v ustreznih registrih Ministrstva RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Na teh kmetijskih zemljiščih bomo torej ob upoštevanju kmetijskih standardov (predvsem tistih, vezanih na obremenjevanje voda z nitrati) lahko izvajali ekstenzivno pašo s stanjem živali od 2,92 do največ 8,75 GVŽ (trenutno je v rezervatu 3,6 GVŽ oz. 0,62 GVŽ/ha). Ob tem gre omeniti, da je dejanska obremenitev celotnega območja bonifike dejansko nižja, saj se za namene paše uporabljajo tudi dodatna nekoliko zamočvirjena zemljišča, ki jih na ta način upravljamo in sezonsko omogočajo izrabo za namene paše (skupno ca. 13-15 ha). V letu 2011 zagotovo ne bomo dosegli ali preseгли največje možne obremenitve, zato ukrepi v smeri povečanja kmetijskih površin (npr. kategorija 1300 – trajno travinje), ki se uradno upoštevajo pri izračunu primerne obtežbe s pašo, ne bodo potrebni.

Čredo v Škocjanskem zatoku so v letu 2010 sestavljali:

- 2 kamarški kobili (2 GVŽ)
- istrsko govedo: boškarin Primo in telica Bruna, ter telica pasme sivka (1,6 GVŽ).

Po trenutnih ocenah je optimalna velikost črede glede na površino habitatov, kjer vegetacijo vzdržujemo s pašo, sledeča:

- 4-5 kamarških konj (4-5 GVŽ)
 - ter 3 istrska goveda (vol in 2 kravi) z dodatno 2 telicama v obdobju vegetacije (3-4 GVŽ).
- V ta namen bo seveda potrebno povečati tudi površino trajnih travnišč v rezervatu in tam oblikovati GERK-e, vendar pa tega v letu 2011 še ne načrtujemo, saj se čreda v letu 2011 še ne bo bistveno povečala. Žrebec pasme Camargue, ki nam ga je podarilo italijansko društvo rejcev konj in odrašča v naravnem rezervatu ob izlivu Soče, zaradi premajhne višine ne bo dobil vzrejnega dovoljenja, tako da ga ne bomo pripeljali v Škocjanski zatok. Zaradi možnih težav z žrebcom na relativno majhnem območju Bertoške bonifike smo spremenili tudi prvotni načrt in bomo v Škocjanskem zatoku ohranjali čredo konj brez

žrebca, ki bo prihajal samo občasno v dobi reprodukcije (ali pa bomo na obrežitev vozili kobilici).

Območje sladkovodnega dela rezervata na Bertoški bonifiki je za potrebe varne paše ograjeno s pašno ograjo iz bodeče žice, na območju vlažnih in močvirnih travnikov pa tudi z ogrado z električnim pastirjem. Postavili smo tudi začasno oboroženo za pašno živino, potrebno za opravljanje ustrezne veterinarske in druge oskrbe živali. Vso pašniško infrastrukturo bomo v letu 2011 redno upravljali in vzdrževali. V okvir tega ukrepa sodi redna dnevna kot tudi veterinarska oskrba pašnih živali.

V letu 2011 načrtujemo postavitve ograde z električnim pastirjem tudi na območju severnega dela Bertoške bonifike, kjer je trenutno postavljena samo ograda iz bodeče žice. S postavitvijo dodatne ograde z električnim pastirjem bomo zagotovili boljše usmerjanje paše na celotnem območju sladkovodnega dela rezervata. S tem ukrepom bomo zagotovili varno pašo tudi na območju z globjo vodo in trstičjem in preprečili neposreden stik pašnih živali z obiskovalci rezervata.

- Pridobitev semenske banke in dosajevanje travnikov

V letu 2009 smo v sodelovanju z botanikoma dr. Mitjem Kaligaričem in Josipom Otopalom pripravili načrt introdukcije rastlin na vlažne travnike sladkovodnega dela naravnega rezervata. S presajevanjem smo začeli v oktobru 2009 in bomo nadaljevali v letu 2010 in 2011, in sicer naslednjih rastlinskih vrst:

1. trstikasta stožka *Molinia arundinacea* (nekaj starejših travnih ruš in semena) - graditeljica sestaja
2. črnkasti sitovec *Schoenus nigricans* (nekaj ruš)
3. veliki tropotec *Plantago altissima* (nekaj steljki in semena)
4. navadno bičevje *Holoschoenus vulgaris* (nekaj ruš)
5. navadni čistec *Betonica officinalis* (nekaj steljki in semena)
6. ilirski meček *Gladiolus iliricus* (nekaj gomoljev in semena)
7. travniška izjevka *Succisa pratensis* (nekaj steljki in semena)
8. močvirski svišč *Gentiana pneumonanthe* (nekaj rastlin in semena)
9. barvilna mačina *Serratula tinctoria* (več steljki)
10. vodna perunika *Iris pseudacorus* (nekaj koreniki)
11. rumenocvetna smiljkita *Tetragonolobus maritimus* (steljke in semena)
12. dišeči luk *Allium suaveolens* (čebulice)
13. marchesetijeva smetljika *Euphrasia marchesettii* (le semena, ker je enoletnica)

Rastline oz. njihove dele, potrebne za presaditev, bomo večinoma pridobili na vlažnih travnikih v dolini Dragonje.

2.3. Vgradnja zapornic in drugih vodno-gospodarskih objektov (2007) in upravljanje nivojev vode za potrebe gnezdečih in prezimujočih ptic

Ukrepi

- Upravljanje vodno-gospodarskih objektov za zagotavljanje določenega vodnega režima

V začetku marca bomo postopno znižali gladino poplavne vode z zimskega vodostaja, tako da najkasneje do srede marca dosežemo predvideni spomladanski nivo in omogočimo pašo pred gnezditvenim obdobjem. Nato bomo od srede aprila do konca julija vzdrževali 40% plitvo poplavljenih območij z vodo globine 0-30 cm in 60%

nepoplavljenega območja. Skušali bomo zagotoviti čimbolj stabilen vodostaj brez večjih nihanj (manj kot ± 10 cm), po potrebi bomo nivo vode regulirali z zapornicami in/ali črpalko.

Konec julija bomo postopno znižali gladino poplavne vode s spomladanskega vodostaja, tako da bomo v prvih dneh avgusta dosegli predvideni poletno-jesenski nivo. Nato bomo od začetka avgusta do srede oktobra vzdrževali približno 10% plitvo poplavljenih območij in 90% nepoplavljenega območja.

Sredi oktobra bomo postopno dvignili gladino vode, tako da v bo začetku novembra dosegla predvideni zimski nivo. Nato bomo od začetka novembra do začetka marca vzdrževali 50-70% plitvo poplavljenih območij in 30-50% nepoplavljenega območja za vzdrževanje ustreznih pogojev za populacije prezimujočih ptic. Od 30 do 40% poplavljenega dela območja bo z globino vode od 0-20 cm, 20-30% poplavljenega dela območja pa 20-40 cm. V tem času bomo po potrebi z upravljanjem zapornic zagotovili redna nihanja gladine vode za minimalno ± 10 cm. Zagotovili bomo najprimernejšo konfiguracijo poplavljenega terena za prehranjevanje prezimujočih vodnih ptic (čim večji rob med poplavljenim in nepoplavljenim delom).

Z renaturacijo in ohranjanjem močvirnih travnikov ohranjamo tudi ustrezne pogoje za ozkega vrtenca (*Vertigo angustior*), kvalifikacijske vrste iz dodatka Direktive o habitatih.

2.4. Raziskava in monitoring nevretenčarjev

- Sistematične raziskave različnih skupin nevretenčarjev in redno spremljanje stanja najpomembnejših skupin

Glej točko 1.8. Raziskave in monitoring ostalih živalskih skupin.

2.5. Monitoring razvoja vlažnih in močvirnih travnikov

Ukrepi

- Monitoring površinskega razvoja različnih tipov/združb travnikov in razvoja zelene strukture

Stanje travnikov bomo pregledali pred košnjo in preverili spremembe glede na rezultate zadnjega popisa habitatnih tipov leta 2009.

2.6. Pregled stanja habitatnih tipov

Glej točko 1.9. Pregled stanja habitatnih tipov.

2.7. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Glej točko 1.7. Monitoring ptic.

2.8. Izvedba nadzora nad plenilci in tujerodnimi vrstami

Ukrepi

- Monitoring potencialnih plenilcev in tujerodnih vrst

Spremljali bomo pojavljanje potencialnih plenilcev, kot so nutrije, lisice, podgane, srake, sive vrane itd. in njihove aktivnosti na območju rezervata in po potrebi ukrepali.

Pod ta ukrep smo uvrstili tudi aktivnosti za omejevanje tujerodnih vrst, ki zaradi predacije, invazivnosti in drugih razlogov ogrožajo avtohtone vrste. Z rednim nadzorom širjenja tujerodnih vrst v rezervatu bomo nadaljevali v letu 2011, udeleževali pa se bomo tudi izobraževanj na temo omejevanja tujerodnih vrst. Redno bomo skrbeli tudi za odstranjevanje invazivne rastlinske vrste amorfe (*Amorpha fruticosa*), ki se pojavlja predvsem na obrobju sladkovodnega dela rezervata.

2.9. Spremljanje vpliva nivoja vodne gladine v jarkih na nivo podtalnice

Ukrepi

- Monitoring nivoja vode

Tudi v letu 2011 bomo nivoje vode spremljali z rednim odčitavanjem nivojev na vodomernih latah, po potrebi pa bomo dodali še preproste merilce nivoja vode.

Laguna

Cilj 3: Obnoviti polnaravne funkcije in pogoje v brakični laguni z odstranitvijo 200.000 m³ sedimenta iz lagune, oblikovati osrednjo poglobitev in sekundarne kanale v letu 2007, ki bodo omogočali plimovanje in pretok vode po celem vodnem telesu z namenom vzpostavitve ponovne povezave z morskim ekosistemom ter povečanja nacionalno pomembnih populacij prezimujočih ptic, kot so liska, race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem

Upravljalne strategije

3.1. Izvedba očiščevalnih del v laguni

Strategija je izvedena, ukrepi v 2011 niso predvideni.

3.2. Vzpostavitev delovanja sistema plimne črpalke in nadzor delovanja

Ukrepi

- Opazovanje delovanja lagune

Na podlagi spremljanja stanja gibanja vodnih mas (vodomerna jaška v laguni in morskem kanalu) ter podatkov, ki smo jih pridobili na podlagi ročnega in avtomatskega upravljanja z vodnim režimom na območju brakičnega dela rezervata bomo delovanje lagune opazovali tudi v letu 2011. Z nadgradnjo z daljinskim upravljanjem zapornic je tudi opazovanje delovanja lagune močno poenostavljeno in zgolj v izrednih primerih (ko je naprimer na zaslonu omarice za daljinsko upravljanje izpisana napaka) zahteva fizični dostop do zapornice in preverbo stanja s strani nadzorne službe. Na ta način je izvedba tega ukrepa postala veliko bolj učinkovita, saj je opazovanje lagune možno opraviti z Bertoške bonifike, kjer se nadzorniki največ zadržujejo in je poraba časa v ta namen bistveno manjša.

- Upravljanje nivojev vodne gladine v laguni

V letu 2011 bomo vodni režim v laguni upravljali na način, preizkušen v preteklih letih:

- v obdobju od februarja do začetka aprila bo zapornica ob vključenem avtomatskem delovanju ostala odprta, dokler voda v vodomernem jašku ne bo dosegla programirane kote vode na +0,45 metra, ko se bo zapornica zaprla. V tem času poteka polnjenje lagune z morsko vodo. Zapornica se bo ob oseki odprla, ko bo kota vode na vodomernem jašku v morskem kanalu padla pod vrednost + 0,43 metra. Zapornica bo ostala odprta za poljubno nastavljen čas, ko poteka praznjenje lagune. Čas praznjenja smo določali na osnovi predhodnih opazovanj in na podlagi tablic prognoziranega plimovanja morja za Koprski zaliv, traja pa od 180 do 240 minut. S tem je onemogočena popolna »izsušitev« lagune ob zelo velikih osekah. Ob naslednjem ciklusu plime se zapornica ponovno odpre, ko kota vode na vodomernem jašku v morskem kanalu preseže vrednost najnižje izmerjene kote vode v laguni.
- v gnezditvenem obdobju od začetka aprila do konca avgusta bomo najvišji nivo vode v laguni znižali za 15 centimetrov, tako da bo polnjenje lagune ob plimi potekalo do kote 0,30 metra. Na ta način bomo preprečili preplavitev gnezdišč v laguni in vzdrževali ustrezen vodostaj v času gnezditve.

- v začetku septembra bomo zapornico na morskem kanalu odprli in prekopili na ročni način upravljanja, tako da se bo laguna naravnega rezervata polnila in praznila glede na naravni ciklus plimovanja.

Z zaporničnim sistemom na morskem kanalu bomo tudi v letu 2011 upravljali v skladu z navodili za obratovanje (Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO), ki jih je pripravil podizvajalec hidromehanskega dela zaporničnega sistema na morskem kanalu, Biometal projektiranje, razvoj in inženiring d.o.o., september 2007.

- Redno vzdrževanje zaporničnega sistema

Vzdrževanje zaporničnega sistema bomo opravljali po potrebi v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (POV), Inženiring za vode, 2007 in navodili za vzdrževanje kotalne zapornice (Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO), ki jih je pripravil podizvajalec hidromehanskega dela zaporničnega sistema na morskem kanalu, Biometal projektiranje, razvoj in inženiring d.o.o., september 2007.

Z investitorjem gradnje ankaranske vpadnice smo leta 2009 sklenili dogovor za zagotovitev odzvemnega mesta za električno omarico, ki bo napajala zapornični sistem na morskem kanalu in pridobili Projekt za izvedbo, ki ga je izdelal elektro-projektant ankaranske vpadnice. Izvedbena dela na električnih vodih v okviru cestnega telesa že potekajo, ni pa še znano, če bo potrebno ločeno financiranje vodov za Škocjanski zatok, za kar je investitor Ministrstvo za okolje in prostor. V kolikor financiranje ne bo potrebno, se predvidena sredstva prerazporedijo na ostale investicijske ukrepe.

3.3. Raziskave ter monitoring morske flore in favne

Ukrepi

- Sistematične raziskave različnih skupin in redno spremljanje stanja najpomembnejših skupin

V letu 2011 načrtujemo manjše kontrolno vzorčenje bentoških, erantnih in sedentarnih mnogoščetincev (Polychaeta), različnih bentoških skupin (CRUSTACEA: Amphipoda, Natantia, Reptantia, Isopoda, MOLLUSCA: Bivalvia, Gastropoda, Polyplacophora, itd..) ter vzorčenje meiofavne, skupaj z analizami in pripravo poročila. Nalogo bo opravil ustrezen izvajalec s strokovnimi referencami.

Cilj 4: Obnoviti, oblikovati in povečati habitate ob robu lagune, in sicer 25 ha slanih muljastih tal za razrast halofitne vegetacije, 1,5 ha morskih močvirij z obmorskim ločkom in 1 ha gnezditvenih otočkov brez vegetacije do konca aprila 2007

Upravljalске strategije

4.1. Oblikovanje robnih habitatov v laguni, usklajeno s predvidenimi deli za odstranjevanje sedimenta

Strategija je izvedena, ukrepi v letu 2010 niso predvideni.

4.2. Repopulacija vegetacije (presajanje, sajenje, naravna regeneracija) (dopolnitev)

Ukrepi

- Oblikovanje morskih močvirij na robnih delih lagune in na površinah novo oblikovanih polojev ter sajenje obmorskega ločka
- Oblikovanje slanih luž za razrast sestojev rupije

Oba habitata se oblikujeta po naravni poti, zato dodatnih ukrepov ne načrtujemo.

- Introdukcijska sajenje vrste *Linum maritimum* in drugih rastlinskih vrst v ustrezno pripravljene habitate na območju naravnega rezervata

V letu 2009 smo pripravili tudi načrt introdukcije s sajenjem za druge redke slanljubne vrste rastlin. Načrt smo pripravili v sodelovanju z botanikom dr. Mitjem Kaligaričem, ki nam že vrsto let nudi strokovno pomoč s področja botanike. Introdukcijo s sajenjem bomo izvajali tudi v letu 2011.

4.3. Monitoring in nadzor razvoja vegetacije na robnih habitatih lagune, vključno z otočki brez vegetacije

Ukrepi

- Spremljanje stanja naravne repopulacije vegetacije halofitnih enoletnic in trajnic na površinah novo oblikovanih slanih muljastih tleh

V letih 2008 do 2010 smo v sodelovanju s strokovnjakom – botanikom opravili pregled pokrovnosti halofitnih združb trajnic in enoletnic na novo oblikovanih habitatih brakičnega dela rezervata. Stalno spremljanje stanja naravne repopulacije vegetacije halofitnih združb trajnic in enoletnic je izredno pomembno tudi z vidika oblikovanja sistema ustreznega vodnega režima na površinah novo oblikovanih slanih muljastih tal. Z ukrepom bomo nadaljevali tudi v naslednjih letih.

- Spremljanje stanja po sajenju introduciranih rastlinskih vrst

V prvem vegetacijskem obdobju po zasaditvi (2009) smo na novo oblikovanih habitatih opravili študijo pokrovnosti po ustrezni metodologiji. V naslednjih vegetacijskih obdobjih bomo študijo ponovili in določili dinamiko zaraščanja kontrolnih ploskev na zasajenih površinah.

4.4. Pregled stanja habitatnih tipov

Glej točko 1.9. Pregled stanja habitatnih tipov.

Cilj 5: Upravljati robne habitate z namenom povečanja gnezdeče populacije beločelega deževnika (5-10 parov) in zagotoviti ustrezne pogoje za gnezditve male čigre

Upravljalne strategije

5.1. Oblikovanje in vzdrževanje ugodnih gnezditvenih pogojev za beločelega deževnika in malo čigro

Ukrepi

- Vzdrževanje ustreznih vodostajev v laguni za gnezdeče vrste ptic, kot sta beločeli deževnik in mala čigra

V predgnezditvenem obdobju (od februarja do začetka aprila) bomo v času plime zadrževali maksimalni nivo vode v laguni rezervata na koti + 0,45 metra. Od začetka aprila do konca avgusta bomo s kontroliranim dotokom morske vode v laguno rezervata v času plime vzdrževali maksimalni nivo vode na koti + 0,30 metra.

- Upravljanje z vegetacijo na površinah namenjenih gnezdenju beločelega deževnika na obrobni območjih lagune (poloji in otočki)

Glej točko 4.3. Monitoring in nadzor razvoja vegetacije na robnih habitatih lagune, vključno z otočki brez vegetacije, ukrep: Monitoring zaraščanja gnezditvenih otočkov.

5.2. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Glej točko 1.7.

5.3. Izvedba nadzora nad plenilci

Ukrepi

- Monitoring potencialnih plenilcev

Negativnih vplivov potencialnih plenilcev na gnezdeče vrste ptic v preteklih letih nismo opazili. Stanje bomo nadzorovali tudi v letu 2011 in ukrepali po potrebi.

5.4. Preprečitev motenj na območju pod ankaransko vpadnico

Ukrepi

- Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico z nizkoraslim drevjem in toploljubnimi grmovnicami

Površine v naravnem rezervatu, ki mejijo na predvideno ankaransko vpadnico, predstavljajo stično območje med rezervatom in urbano strukturo mesta Koper. Območje bo imelo funkcijo tamponskega pasu, ki naj bi v čim večji meri nevtraliziral negativne vplive prometa in prisotnosti ljudi na razmere v rezervatu. Te površine je treba oblikovati z ureditvami in zasaditvami vegetacije, ki bodo predstavljale fizično bariero in hkrati prostorsko označile rezervat na robu mestnega jedra.

Zaradi zakasnitve del pri dokončanju ceste bomo na območju pod traso ankaranske vpadnice po potrebi izvedli zasaditev v naravnih, organskih vzorcih v letu 2011 in sicer tako, da ne bo posega v obstoječo cestno strukturo. Izbor drevesnih in grmovnih vrst bomo prilagodili lokalnim rastičnim razmeram, predvsem tlom in primorski klimi in se omejili na avtohtone vrste, ki prenašajo sol v tleh in v zraku (črn trn, navadna kalina, bradavičasta in navadna trdoleska, enovrati glog, rdeči in rumeni dren, sredozemski hrast, tamariska ipd.).

- Sodelovanje z investitorjem/ upravljalcem ankaranske vpadnice za kakovostno gradnjo in upravljanje ankaranske vpadnice

Gradnja ankaranske vpadnice je začela konec leta 2008, v poskusno obratovanje naj bi bila predana do konca 2009 (za približno pol leta zaradi predobtežitev), zaključena pa naj bi bila po prvotnih načrtih leta 2010, vendar se bo izvedba po vsej verjetnosti končala v 2011.

V času gradnje smo z investitorjem ankaranske vpadnice (MO Koper), izvajalci, nadzori in projektantom sodelovali v smeri zagotovitve minimalnih vplivov na rezervat med gradnjo ceste, ki se vse do sredine leta 2010 ni vršila ob naravovarstvenem nadzoru, ki bi ga moral zagotavljati investitor. Konec marca 2010 smo na skupnem sestanku problematiko predstavili tudi Odboru naravnega rezervata Škocjanski zatok in odtlej so se kršitve pri gradnji zmanjšale, vzpostavljen pa je bil tudi naravovarstveni nadzor, ki ga opravlja Zavod RS za varstvo narave, OE Piran.

Tudi v letu 2011 bomo (so)delovali v smeri preprečitve kakršnihkoli negativnih vplivov na rezervat in v smeri doseganja pozitivnih sinergij ter skupaj z ZVN zagotovili, da bo cesta pred dokončno predajo v uporabo ustrezno opremljena in bodo motnje na rezervat v času obratovanja minimalne (hrup, zasaditev, svetlobno onesnaževanje, zastiranje).

Jezerce

Cilj 6: Upravljati in vzdrževati Jezerce in obrobno trstičje za gnezdenje 1-3 parov čapljice, 8-10 parov rakarjev, 6-10 parov svilnic ter drugih močvirskih ptic

Upravljalne strategije

6.1. Odstranitev vse infrastrukture ob Jezercu po prenehanju vrtičkarske dejavnosti (dopolnitev)

Ukrepi

- Odstranitev vrtičkarskih objektov (barake, ograje...) in ostalih odpadkov

Ukrepev v smeri odstranjevanja infrastrukture v letu 2011 ne bomo izvajali. Problematika je povezana tudi z lastništvom zemljišč, ki ob Jezercu še ni ustrezno urejeno (prenos v last države). Zato bomo v sodelovanju z MOP skušali vzpodbuditi še lastninjenje preostanka zemljišč znotraj meja Škocjanskega zatoka s strani Agencije RS za okolje in po njihovem uspešnem zaključku rešiti še tovrstne težave na obrobju naravnega rezervata.

6.2. Vzdrževanje preliva vode iz Jezerca v laguno za regulacijo vodnih nivojev in zagotavljanje sladkovodnega značaja

Ukrepi

- Vzdrževanje vodnega režima

Za vzdrževanje vodnega režima bomo skrbeli s stalnim upravljanje zaporničnega sistema.

6.3. Zasaditev avtohtonih grmovnih in drevesnih vrst

Ukrepi

- Vzdrževanje ruderalne vegetacije s košnjo oziroma mulčanjem

Košnjo oziroma mulčanje bomo na območju Jezerca po potrebi opravili zgodaj spomladi ali pozno jeseni, glede na stanje in razpoložljivost mehanizacije. S tem posegom bomo omejili zaraščanje območja južno od Jezerca.

6.4. Sanacija Jezerca do konca leta 2010

Ukrepi

- Sodelovanje z lokalno skupnostjo za ureditev kanalizacijskega omrežja na območju Škocjanskega hriba in dokončno prenehanje izpustov v rezervat

Sanacija Jezerca je smiselna, ko bo urejeno kanalizacijsko omrežje na Škocjanskem hribu in ne bo več izpustov fekalnih vod v rezervat, ki neposredno poslabšujejo stanje na območju Jezerca. Glede na informacije, ki smo jih dobili na Mestni občini Koper, je ureditev kanalizacijskega omrežja na območju Škocjanskega hriba predvidena šele do konca leta 2012. V letu 2011 bomo kot pripravo na prihodnjo sanacijo Jezerca opravili izhodiščne raziskave za pripravo strokovnih podlag za sanacijo Jezerca v času naslednjega Načrta upravljanja. Za predhodno mnenje bomo v prvi fazi zaprosili Zavod RS za varstvo narave.

- Izvedba stalnega monitoringa kakovosti vode in stanja v Jezercu, skupaj z evidentiranjem vseh virov emisij v vodno telo

Opazovanja Jezerca v zadnjih letih kažejo na bistveno poslabšanje ekoloških razmer na tem območju. Monitoring kakovosti vode kaže na akumuliranje organskega onesnaženja, kar je dostikrat očitno tudi pri nestrokovnem opazovanju, saj je voda v Jezercu obarvana in ima neprijeten vonj. Osnovne parametre kakovosti vode v Jezercu stalno spremljamo, kar bomo nadaljevali tudi v letu 2011.

6.5. Monitoring ptic v skladu z določeno metodologijo

Glej točko 1.7. Monitoring ptic.

6.6. Monitoring rib, dvoživk in nevretenčarjev

Glej točko 1.8. Raziskave in monitoring ostalih živalskih skupin.

Kakovost in količina vode

Cilj 7: Izboljšati in vzdrževati potrebno kakovost in količino vode za vzpostavitev in ohranjanje ugodnih ekoloških pogojev in statusa habitatov na območju celotnega rezervata

Upravljalne strategije

7.1. Zagotavljanje potrebne količine in kakovosti vode za upravljanje rezervata

Ukrepi

- Stalno sodelovanje z rečnim nadzornikom, pristojnimi vodno-gospodarskimi službami in drugimi uporabniki vode iz Rižane

Za zagotovitev potrebnih pritokov sladke vode v rezervat bomo nadaljevali z rednim sodelovanjem z rečnim nadzornikom, ki je zadolžen za upravljanje z vodno-gospodarskimi objekti na Rižani in Ari ter vzdrževanje biološkega minimuma v rekah. Hkrati bomo sodelovali tudi s koprsko območno pisarno Agencije RS za okolje, ki je pristojna za vodno-gospodarske zadeve v regiji in po potrebi tudi z drugimi uporabniki vode. Ker je Škocjanski zatok zadnji v verigi »odjemalcev« vode iz Are, sploh pa glede na dosedanje izkušnje, je tovrstno stalno sodelovanje edina garancija, da bo zadosten pritok sladke vode zagotovljen vsaj v izvensušnih obdobjih, ko je vode dovolj. V ta okvir sodijo tudi vse potrebne intervencije ob pomanjkanju pritoka ali drugih kritičnih konicah v rezervatu.

Ocenjujemo, da za uspešno vodno oskrbo rezervata na dolgi rok potrebujemo protokole odvzema vode, ki naj bi jih koprsko pisarna Agencije RS za okolje uskladila z ostalimi uporabniki vode gorvodno. Glede na izkušnje ob septembrskih poplavah pa je nujen tudi protokol delovanja v takšnih primerih, ki je lahko del prvega ali pa se ga sprejme kot ločen dokument.

- Sodelovanje pri adaptiranju vodno-gospodarskih objektov izven rezervata

Kot upravljalca naravnega rezervata se bomo po potrebi vključevali tudi v izvedbo del na Rižani v zaledju z namenom zagotavljanja zadostne količine in primerno kakovosti vode v rezervatu.

- Zaščita lagune pred potencialnim onesnaženjem z morja

Potencialna nevarnost za rezervat je razlitje nevarnih snovi v Luki Koper ali drugje v Koprskem zalivu. Zato so bile na podlagi Presoje vplivov na okolje (E-net, 2000) in projektne dokumentacije vgrajene zapornice na morskem kanalu takega tipa, s katerimi lahko laguno popolnoma ločimo od morja in v primeru nesreč preprečimo ekološko katastrofo, razen v primerih izjemno visokih plim, ko ob plimi lahko morska voda preliva čez zapornico. V teh primerih je še toliko bolj pomembno sodelovanje z Luko Koper in Centrom za obveščanje (glej naslednjo točko), Luki Koper pa smo predlagali, da pred morskim kanalom namestijo plavajočo zaveso (baražo), s katero bi lahko uspešno reševali problematiko v primeru onesnaženj ob visokih plimah, leta 2011 pa bomo poskusili zagotoviti izvedbo tega ukrepa.

- Dogovor z Luko Koper in Centrom za obveščanje o protokolu obveščanja in ukrepanja v primerih razlitij in drugih onesnaženj v Koprskem zalivu in predvsem v Luki

Z Luko Koper in Centrom za obveščanje smo v letu 2008 začeli z dogovori o posebnem načinu hitrega obveščanja in ukrepanja v primeru razlitij ali drugih onesnaženj v pristanišču oz. širše v Koprskem zalivu. Ključno pri zagotavljanju varnosti pred onesnaženjem je namreč takojšnje obvestilo o nastanku nesreče, na podlagi katerega lahko zapornice nemudoma zapremo in preprečimo, da bi rezervat dosegle onesnažene vode. Način obveščanja smo v letu 2009 dorekli, v prihodnje pa bomo skrbeli za redno vzdrževanje stikov in nadgradnjo komunikacije po potrebi in glede na tehnične možnosti. V letu 2011 načrtujemo razširitev dogovorjenega načina obveščanja in ukrepanja v primeru onesnaženj na morju z Luko Koper in Centrom za obveščanje še z dogovorom o obveščanju v primeru onesnaženj na vodotokih (predvsem reka Rižana in Badaševica), ki so v pristojnosti Službe za varstvo obalnega morja (SVOM), ki deluje v okviru vodnogospodarskega podjetja Drava Ptuj.

- Sodelovanje s pristojnimi službami in uporabniki za zagotovitev vseh potrebnih preventivnih ukrepov na izpustih meteornih vod v rezervat

Tudi ta ukrep je nujen za zagotavljanje ustrezne kakovosti vode v rezervatu. Trenutno namreč v Kopru niso določeni upravljalci sistemov meteornih vod, tako da ni niti rednega vzdrževanja niti spremljanja stanja meteornih izpustov. V okviru tega ukrepa bomo v sodelovanju s pristojnimi službami storili vse, kar je v naši moči, da se trenutna situacija uredi in da bodo meteorni izpusti v Škocjanski zatok opremljeni z ustreznimi lovilci olj, filtri in da bo vpeljana redno vzdrževanje. Kot smo že doslej, pa bomo tudi v letu 2011 z mnenji sodelovali v postopkih primerne opreme novogradenj za upravljanje z meteornimi izpusti (npr. z uporabo koalescenčnih filtrov, rednim nadzorom in podobnimi ukrepi).

- Sodelovanje pri nadzoru nad deli v bližini rezervata ali v prispevnem območju, ki bi lahko negativno vplivala na kakovost in količino vode v rezervatu

Sodelovali bomo pri nadzoru nad izvedbo del v bližini rezervata ali v prispevnem območju, ki bi lahko negativno vplivala na kakovost in količino vode v rezervatu.

- Sodelovanje v evropski organizaciji Sea Alarm Foundation

Evropska organizacija Sea Alarm Foundation je bila ustanovljena z namenom koordinacije strokovnih odzivov pri škodi na favni in flori v primeru onesnaženj morja z nafto in njenimi derivati. Predstavnica DOPPS bo sodelovala pri delu organizacije na področju čiščenja in rehabilitacije ptic v primerih onesnaženj ter po potrebi zastopala interese Slovenije na mednarodnih srečanjih, delavnicah in konferencah. V letu 2011 načrtujemo bolj aktivno sodelovanje predvsem v smislu svetovanja pri izdelavi načrta ukrepanja in odprave posledic ob izlitjih nafte na prostoživeče ptice v Tržaškem zalivu.

- Izdelati načrt ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice za celotno območje slovenskega obalnega morja

Razlita nafta (in njeni derivati) ima različne učinke na okolje, človeka, floro in favno kot tudi je razlitje posledično odvisno od količine in vrste razlite nafte ter območja razlitja. Širjenje naftnega madeža oziroma onesnaženja je odvisno od količine in vrste razlite nafte, njene temperature, gostote in visokoznosti, od jakosti in smeri vetrov ter od valovitosti in smeri morskih tokov.

Vodne ptice in sesalci so v primeru onesnaženja z nafto ali njenimi derivati na morju zelo ogrožena skupina živali. Poleg organizmov so ogroženi tudi njihovi življenjski prostori/habitati, kot so npr. izlivni deli rek, mokrišča, majhni zalivčki ali večje vodne

površine, zato lahko hitro in pravilno ukrepanje prepreči oziroma zmanjša negativne učinke razlize nafte na okolje, živalstvo in rastlinstvo. Za preprečevanje najhujšega je predpogoj natančno in celovito pripravljen načrt ukrepanja (protokol) za ravnanje ob primeru pojava zaoljenih živali, predvsem ptic in sesalcev.

Država Slovenija se k sreči še ni soočila z onesnaženjem zaradi razlitja nafte, ki imelo za posledico veliko število zaoljenih ptic in sesalcev oz. bi uničilo njihove življenjske prostore. Nacionalni načrt za tovrstna razlitja nafte (onesnaženja z nafto in njenimi derivati) še nima razdelane strategije, ki bi določala način odziva, vloge in odgovornosti, ko gre za prizadeto živalstvo, zato je potrebno razviti sistem pripravljenosti oziroma načrt ukrepanja, v katerega bodo vključene vse pristojne državne institucije in strokovne službe. Podregionalni načrt ukrepov za preprečevanje večjega onesnaženja jadranskega morja, za pripravljenost in odzivanje nanj (angl. Sub-regional contingency plan for prevention of, preparedness for and response to major marine pollution incidents in the Adriatic Sea), katerega je že država Slovenija že ratificirala, predvideva tudi ta segment aktivnosti.

V sodelovanju z mednarodnimi partnerji in pristojnimi strokovnimi službami smo že v letu 2008 pričeli s postopki izdelave načrta ukrepanja in odprave posledic večjih onesnaženj na prostoživeče ptice in sesalce za celotno slovensko Obalo. Za aktivno delovanje pri čiščenju in rehabilitaciji ptic v primeru razlitja je potreben poseben dogovor s pristojnim ministrstvom in službami, pa tudi dodatno financiranje, saj bo za pripravo omenjenega načrta ukrepanja potrebno vložiti veliko energije tudi v izobraževanje prostovoljcev, članov DOPPS in drugih, ki bodo pripravljene sodelovati pri čiščenju in rehabilitaciji ptic v primerih onesnaženj kot tudi nabaviti potrebno opremo in zagotavljati prostor za izvajanje te dejavnosti. Naloga bistveno presega naša upravljavska pooblastila, zaradi posebnega interesa pri odpravljanju potencialnih groženj na varovane vrste ptic Škocjanskega zatoka oz. slovenske obale in morja, pa smo del teh aktivnosti vključili v projektni predlog SIMARINE-NATURA, s katerim že drugič kandidiramo za sredstva iz razpisa LIFE+ Nature & Biodiversity 2010 in je sicer v večji meri namenjen opredelitvi in razglasitvi območja Natura 2000 v slovenskem morju.

V letu 2011 načrtujemo bolj aktivno vključitev posameznih predstavnikov državnih institucij (predvsem ARSO iz Kopra, Pristaniške kapitanije in Civilne zaščite) v izdelavo omenjenega načrta ukrepanja z namenom konkretiziranja določenih njegovih akcij.

7.2. Usposobitev sladkovodnega pritoka v rezervat iz kaptažne vrtine ŠZV-1/02 na Ankaranski bonifiki po potrebi (opcijnska rešitev)

Ukrepi na podlagi spremljanja stanja dotokov vode v rezervat v preteklih letih in v letu 2011 niso potrebni.

7.3. Monitoring kakovosti vode in hidroloških parametrov

Ukrepi

- Izvajanje dolgoročnega monitoringa kakovosti vode

Monitoring enostavnih parametrov kakovosti vode v rezervatu bomo tudi v letu 2011 samostojno izvajali na dosedanjih vzorčnih mestih in z dosedanjimi metodami. Za spremljanje osnovnih parametrov stanja kakovosti vode na celotnem območju naravnega rezervata od leta 2004 uporabljamo multiparametrični instrument, primeren za delo na

terenu, s katerim stalno spremljamo naslednje enostavna parametre kakovosti vode: temperatura, pH, raztopljeni kisik, slanost, redox potencial in prevodnost. Stanje kakovosti voda bomo, tako kot predhodno leto, redno spremljali na devetih vzorčnih mestih, od katerih jih je pet na sladkovodnem delu, štiri pa na območju polslane lagune.

Preiskave in analize zahtevnejših parametrov vode in sedimenta, ki jih jih je v letih 2008 in 2009 opravil Zavod za zdravstveno varstvo Koper, so pokazale izrazito izboljšanje stanja po renaturaciji rezervata, seveda v predelih, ki so bili dejansko obnovljeni. Ker hitrih sprememb zahtevnejših parametrov ni pričakovati, bomo stanje teh spremljali periodično vsakih nekaj let in tako spremljali trende izboljšanja ali poslabšanja kakovosti vode in sedimenta. V letu 2011 tovrstnih preiskav in analiz na načrtujemo, z izjemo preiskav v Jezercu.

- Izvajanje dolgoročnega monitoringa hidroloških parametrov

V laguni bomo stalni monitoring hidroloških parametrov izvajali delno s pomočjo jaškov ob zapornicah, delno pa z novo vgrajenimi vodomernimi latami in merilci nivojev vodne gladine. Nivoje vodne gladine v sladkovodnih vodnih telesih v rezervatu bomo spremljali z že nameščenimi vodomernimi latami. Spremljali bomo tudi podatke na koprskem mareografu in napovedi plimovanj na podlagi plimnih kartic. Rezultate bomo neposredno uporabljali pri upravljanju nivojev vode v različnih hidroloških enotah mokrišča ter pri ukrepanju v različnih primerih.

Obiskovalci

Cilj 8: Razviti in vzdrževati pozitivno podobo rezervata pri glavnih ciljnih skupinah (obiskovalci, lokalno prebivalstvo) in pri javnih službah

Cilj obsega promocijo rezervata ter komuniciranje s ključnimi javnostmi na vseh nivojih, od lokalnega do mednarodnega. Kot glavne ciljne skupine smo doslej opredelili:

- lokalno prebivalstvo,
- šolske in druge izobraževalne skupine,
- skupine in individualni obiskovalci s posebnim interesom: poklicni in ljubiteljski naravoslovci, predvsem specializirane skupine, kot so ornitologi,
- turisti,
- skupine s posebnimi potrebami (slepi in slabovidni, gluhi in gluhonemi ter invalidi).

Ukrepe v okviru cilja bomo v 2011 večinoma izvajali samostojno, pa tudi v povezavi z drugimi upravljalci zavarovanih območij v Sloveniji ter v okviru neformalne mreže upravjalcev severno-jadranskih mokrišč Adriawet in drugimi sorodnimi organizacijami in skupinami doma in v tujini.

Upravljalске strategije

8.1. Uporaba lastnih tiskanih, virtualnih in drugih medijev

Ukrepi

- Nadgradnja in vzdrževanje spletne strani www.skocjanski-zatok.org

V letu 2011 načrtujemo oblikovno in vsebinsko prenavo spletne strani rezervata. Dodali bomo več aktualnih vsebin za obiskovalce in drugo zainteresirano javnost.

- Priprava, izdaja in uporaba tiskanih medijev

V času do vključno leta 2010 smo v okviru različnih projektov in ob finančni podpori sponzorjev izdali večje število promocijskega materiala, povsem ali delno osredotočenega na predstavitev Škocjanskega zatoka. V letu 2011 bomo nadaljevali z distribucijo teh gradiv ključnim ciljnim skupinam.

8.2. Mediji in odmevni dogodki

Ukrepi

- Delo z mediji, predvsem ob medijsko odmevnih dogodkih

Obveščanje prek medijev je eden najbolj učinkovitih načinov za povečanje prepoznavnosti območja in vzpostavitev pozitivne podobe. Skrbeli bomo za predstavitev medijsko odmevnih dogodkov v rezervatu in pojavljanje stopnjevali tudi glede na izvedbo posameznih faz urejanja parkovne infrastrukture, ki bo rezervat še bolj približala ljudem.

Predstavnikom medijev bomo nudili pomoč pri pripravi prispevkov, reportaž, snemanjih na terenu in podobno. Ob najbolj ključnih dogodkih bomo organizirali tudi tiskovne

konference in pripravili ustrezna sporočila za javnost. V okviru projekta Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok v letu 2011 načrtujemo naslednje aktivnosti:

- organizacija in izvedba tiskovne konference ob začetku projekta,
- priprava in pošiljanje sporočil za javnost o poteku projekta ob pomembnejših mejnikih znotraj izvajanja projekta,
- objava novic o napredku projekta na spletni strani rezervata www.skocjanski-zatok.org in splošni spletni strani DOPPS www.ptice.si.

- Sejmi in prireditve

Škocjanski zatok bomo predstavljali tudi na sejmih in prireditvah z ustrežno tematiko (kot je npr. narava, prosti čas, specializirani dogodki na temo opazovanja ptic) v Sloveniji in tujini. Pri izboru dogodkov bomo upoštevali predvsem kriterij, v kolikšni meri ga obiskujejo predstavniki glavnih ciljnih skupin. Predstavitve na sejmih in drugih prireditvah bomo povezali s predstavitvijo drugih območij Natura 2000 v Sloveniji, drugimi območji v mreži Adriawet ter po možnosti tudi s predstavitevami naravi prijaznih aktivnosti lokalnih prebivalcev teh območij. Zaradi gradnje objektov bodo leta 2011 predstavitve te vrste minimalne.

- Potujoča razstava

V zadnjih treh letih smo pripravili potujočo razstavo o območjih Natura 2000 (posebnih območjih varstva) v primorski regiji, med katerimi je tudi Škocjanski zatok, v slovenski, angleški in italijanski različici. Doslej smo z razstavo prepotovali celotno regijo in tudi druge kraje širše po Sloveniji in v zamejstvu, hkrati pa lokalnim prebivalcem Kopra predstavili tudi druga za ptice pomembna območja v njihovi bližini. V letu 2011 bomo razstavo postavili še v drugih krajih v regiji in širše po Sloveniji. Potujočo razstavo bomo po možnosti popestrili s spremljajočimi dogodki (predstavitve, dogodki za lokalne šole, izleti, ipd.) in zagotovili tudi medijski odziv v lokalnih medijih.

- Oglaševanje

Oglaševanje je bilo načrtovano kot promocijski ukrep po dokončni ureditvi rezervata, ker pa ta še ni gotova, v letu 2011 le-tega v okviru promocijskih aktivnosti še ne bomo izvajali.

8.3. Neposredne predstavitve in promocija rezervata

Ukrepi

- Predstavitve lokalnemu prebivalstvu in predstavnikom lokalnih oblasti

Lokalne prebivalce Kopra in okolice bomo o napredku pri urejanju in upravljanju Škocjanskega zatoka obveščali tudi na posebnih predstavitevah oz. predavanjih. Hkrati bomo nadaljevali tudi z rednim obveščanjem ključnih predstavnikov lokalnih oblasti. Pri vseh tovrstnih predstavitevah bomo ustrezno promovirali tudi koristi rezervata za lokalno skupnost in priložnosti, ki iz tega izhajajo.

- Predstavitve širši slovenski in mednarodni javnosti

Naravni rezervat Škocjanski zatok bomo aktivno predstavljali tudi zainteresirani javnosti drugod po Sloveniji, tako potencialnim obiskovalcem – ljubiteljem narave, kot tudi strokovni javnosti. Poleg tega bomo rezervat predstavljali mednarodni javnosti na vseh

primernih dogodkih, strokovnih srečanjih in konferencah. Poleg osebnih predstavitev pa bomo poskrbeli tudi za pripravo in objavo člankov o rezervatu v ustreznih slovenskih in mednarodnih revijah in drugih tiskanih medijih, od DOPPS-ove revije Svet ptic do revij in prilog časopisov na temo prosti čas, narava, rekreacija in podobno.

- Individualne in druge neposredne predstavitve manjšim ciljnim skupinam

Skupinam s posebnimi potrebami bomo rezervat predstavili individualno na sestankih s predstavniki različnih organizacij s teh področij (društva slepih in slabovidnih, gluhih in gluhonemih ter invalidov) ter se v okviru teh dogovorili tudi za posebne oblike sodelovanja med rezervatom in tovrstnimi organizacijami. Tudi komuniciranje z lokalnimi šolami bo v veliki meri individualno in neposredno, medtem ko bomo širši krog izobraževalnih ustanov obveščali tudi z uporabo neposredne pošte.

8.4. Razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov z lokalno skupnostjo in različnimi ključnimi organizacijami

Ukrepi

- Vzdrževanje dobrih odnosov s predstavniki lokalnih oblasti

Nadaljevali bomo z vzdrževanjem vzpostavljenih dobrih odnosov s predstavniki Mestne občine Koper ter vseh občinskih služb. Po potrebi se bomo udeleževali sej občinskega sveta in predvsem lokalnih sestankov na ravni krajevnih skupnosti ali različnih interesnih skupin. Za ohranjanje dobrega sodelovanja se bomo trudili tudi pri drugih javnih službah, kot so npr. inšpekcijske službe in policija.

- Vzdrževanje dobrih odnosov s predstavniki lokalnih zainteresiranih skupin

Hkrati bomo ohranjali dobre odnose tudi z lokalnimi zainteresiranimi skupinami, npr. lokalnimi člani DOPPS, Društvom Ixobrychus, upravljalci drugih zavarovanih območij v Obalno-kraški regiji, z lokalnimi šolami, okoliškimi kmeti, sosedi, itd.

- Razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov z izobraževalnimi ustanovami za prepoznavanje rezervata in narave v širšem pomenu besede kot vrednote med mladimi generacijami

Vse izobraževalne skupine, ki se bodo udeleževale izobraževalnih aktivnosti v rezervatu, bomo uvrstili tudi med prejemnike promocijskih, informacijskih in relevantnih strokovnih gradiv rezervata.

- Razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov s strokovnimi organizacijami, ki delujejo na podobnih področjih

Skrbeli bomo tudi za razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov s strokovnimi organizacijami, ki delujejo na podobnih področjih, npr. z Morsko biološko postajo Piran, Zavodom RS za varstvo narave, OE Piran, Zavodom za zdravstveno varstvo Koper, Agencijo RS za okolje ter njeno pisarno v Kopru, itd.

8.5. Sodelovanje in skupna promocija v okviru mreže upravljavcev severno-jadranskih mokrišč Adriawet in z upravljavci drugih zavarovanih območij

Ukrepi

- Vzpodbujanje sodelovanja znotraj mreže Adriawet in z upravljavci drugih zavarovanih območij v Sloveniji in tujini

Vzpodbujali bomo druženje in izmenjavo izkušenj in informacij med člani neformalne mreže Adriawet, kot tudi z upravljavci drugih zavarovanih območij. Naš cilj je izvesti vsaj eno letno srečanje Adriawet in k aktivnemu sodelovanju povabiti še več upravljavcev. Na tej osnovi bomo lahko nadaljevali s skupnimi promocijskimi aktivnostmi, ki smo jih z nekaterimi upravljavci v Sloveniji in Italiji že začeli izvajati v okviru izvedenih projektov ter pripravili tudi nove projekte. K sodelovanju bomo pritegnili tudi upravljavce mokrišč na Hrvaškem.

- Izvedba skupnega promocijskega projekta z Adriawet partnerji

Z italijanskimi partnerji mreže Adriawet kandidiramo za ESRR sredstva v okviru javnega razpisa za predložitev standardnih projektov št. 02/2009, ki ga je poleti 2009 objavil Organ upravljanja programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013, Avtonomna dežela Furlanija Julijska krajina. Rezultati razpisa v času priprave tega programa še niso bili znani.

Na razpis smo se prijavi s projektom Jadranska mokrišča za omrežje Natura 2000, na kratko »Adriawet 2000«, namenjenim predvsem razvoju skupnih orodij za povečanje privlačnosti in prepoznavnosti sodelujočih mokrišč iz Furlanije, Benečije in Slovenije, ki ga bomo v primeru, da bo izbran za sofinanciranje, izvajali 3 leta, po terminskem planu projekta od maja 2010 do maja 2013, dejansko pa z zakasnitvijo zaradi dolgih zamud pri potrjevanju projektov. DOPPS-ov del izvedbe aktivnosti v okviru NR Škocjanski zatok je ocenjen na 300.000€, od česar 85% financira ESRR, 15% nacionalnega sofinanciranja pa partnerjem iz privatnega sektorja v Sloveniji zagotavlja SVLR na podlagi posebne pogodbe.

V 2011 bomo v primeru odobritve projekta opravili naslednje aktivnosti, sicer prvotno načrtovane za izvedbo v letu 2010 (po sklopih), ki predstavljajo neposredno podporo in nadgradnjo ciljev Načrta upravljanja naravnega rezervata Škocjanski zatok v obdobju do leta 2011 in tega predloga letnega programa dela rezervata za 2011:

- Program za monitoring in ohranjanje biotske raznovrstnosti (nadgradnja ukrepov 1.7 in 1.8 ter ostalih, opisanih v okviru teh dveh): pregledali bomo podlage in razpoložljivo literaturo ter podatke ter sodelovali pri pripravi metod, orodij kot tudi skupnega protokola za monitoring izbranih naravnih virov mokrišč, testirali metode in skupaj s partnerji pričeli z izdelavo računalniške platforme za predstavitev podatkov, sami pa pričeli z izvedbo monitoringa/raziskav izbranih vrst;
- Skupni program za celovito in trajnostno upravljanje zavarovanih območij: v sodelovanju s partnerji bomo začeli z analizo razvojnih priložnosti na vključenih območjih;
- Izobraževanje, ozaveščanje in skupna promocija: izobraževalne programe posameznih območij bomo nadgradili s skupnim izobraževalnim programom, ki bo izhajal iz značilnosti omrežja Natura 2000; pripravili bomo osnovno verzijo učnih listov in jih začeli testirati na izobraževalnih dogodkih v okviru aktivnosti 10.4.;
- Modeli lokalnega sodelovanja za trajnostni razvoj območij: v okviru tega sklopa se bomo osredotočili na promocijo okoljskih in socialnih zakonskih določb, ki izhajajo iz

zakonodaje o omrežju Natura 2000, in so neposredno povezane s projektnimi območji – mokrišči, z nadgradnjo obstoječih lokalnih virov sofinanciranja upravljanja mokrišč ter uporabe obnovljivih virov energije na območjih Natura 2000 (v letu 2010 bomo začeli z aktivnostmi);

- Komunikacijski načrt: s partnerji bomo oblikovali komunikacijsko delovno skupino, v Sloveniji bo DOPPS projekt promoviral v medijih in na spletni strani (nadgradnja aktivnosti v okviru Cilja 8).

V primeru odobitve projekta bomo pripravili dopolnitev programa dela NR Škocjanski zatok in poskrbeli tudi za angažma dodatno potrebnih kadrov za izvedbo dopolnjenega programa. Skupni načrtovani stroški za aktivnosti v prvem letu znašajo približno 83.000€.

- Sodelovanje v nacionalni Zvezi naravovarstvenih nadzornikov

Zveza naravovarstvenih nadzornikov v zadnjih letih ni bila aktivna. V primeru aktivnosti v 2011 bomo z upravljavci ostalih slovenskih zavarovanih območij oz. njihovih nadzornih služb sodelovali pri zagotavljanju združevanja naravovarstvenih nadzornikov, zastopanja njihovih interesov na mednarodni in državni ravni, izobraževanje naravovarstvenih nadzornikov in razvoj naravovarstvene dejavnosti. Pri izmenjavi izkušenj in znanj bomo z upravljavci drugih zavarovanih območij v Sloveniji sodelovali tudi na drugih področjih.

Cilj 9: Do konca leta 2009 zgraditi načrtovano parkovno infrastrukturo (informacijski center, centralna opazovalnica, opazovalni stolp, učne poti z opremo, itd.), ki bo ljudem omogočala kakovostno doživljanje narave in jim posredovala ključna sporočila

Upravljalne strategije

9.1. Dokončanje izhodišč za načrtovanje in izvedbo parkovne infrastrukture

Strategija je izvedena, ukrepi v letu 2011 niso predvideni.

9.2. Zagotovitev financiranja za izgradnjo vse infrastrukture za obiskovalce

Strategija je izvedena, ukrepi v letu 2011 niso predvideni.

Investicija Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok, skupaj ocenjena na 3.169.522€ v stalnih cenah oziroma 3.250.084€ v tekočih cenah, se bo financirala iz naslednjih virov:

1. Ministrstvo za gospodarstvo iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) - Operativni program Krepitev regionalnih razvojnih potencialov: razvojna prioriteta »3.5.3 Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov«, prednostna usmeritev »3.5.3.1 Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva« v skupni višini 2.003.016€ okviru proračunske postavke 6837 - Razvoj turističnih destinacij-07-13-EU (85% ESRR sredstev – 1.702.564€) in v okviru proračunske postavke 6959 - Razvoj turističnih destinacij-07-13-EU (15% slovenske udeležbe – 300.452€).
2. Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS iz presežka prihodkov nad odhodki Sklada v letih 2005–2006 in v letu 2007, ki so bili po sklepih Vlade RS in okoljskega ministra dodeljeni za financiranje ukrepov v naravnem rezervatu Škocjanski zatok, na podlagi potrjenega Programa dela NR Škocjanski zatok za leto 2009 (kot tudi Predloga programa dela rezervata za leto 2010), ki ju je pripravil upravljavec, pa namenjeni financiranju gradnje objektov. Dne 8. septembra 2008 je bila sklenjena tripartitna pogodba št. 2511-08-

600135 o financiranju načrtovanih ukrepov na podlagi sprejetega Programa dela naravnega rezervata Škocjanski zatok (med SKZG RS, MOP in DOPPS) v skupni vrednosti 296.645,69 € iz presežka v letih 2005–2006. Dne 10. aprila 2009 je bila sklenjena tripartitna pogodba št. 2511-09-600030 med istimi akterji za sredstva iz naslova presežka v letu 2007 v skupni vrednosti 203.709€. Iz tega naslova je torej skupno pridobljenih 500.354,69€ sredstev za izvedbo investicije (nacionalno sofinanciranje).

3. Ministrstvo za okolje in prostor (nacionalno sofinanciranje) bo preostanek sredstev zagotovilo na proračunski postavki 2443 – Zavarovana območja narave in v okviru svojega prispevka financiralo tudi stroške neupravičenega DDV.

V spodnji tabeli povzemamo predvidene vire za izvedbo projekta, razdeljene po letih. Neproračunljena sredstva v posameznem letu se prenesejo v naslednje leto.

VIRI FINANCIRANJA	SKUPAJ	2011	2012
MG - OP RR:	2.003.016,00	1.048.393,83	954.622,17
<i>ESRR - 85%</i>	<i>1.702.563,60</i>	<i>891.134,75</i>	<i>811.428,85</i>
<i>MG - nacionalno sofinanciranje - 15%</i>	<i>300.452,40</i>	<i>157.259,07</i>	<i>143.193,33</i>
PRESEŽEK SKZG RS 2005-2007	500.354,69	278.132,53	222.222,16
SOFINANCIRANJE MOP - PP 2443	731.500,28	350.903,77	380.596,51
SOFINANCIRANJE MOP - programska sredstva (PP 2143)	15.212,89		15.212,89
SKUPAJ	3.250.083,86	1.677.430,12	1.572.653,74

9.3. Dokončanje dokumentacije in pridobitev vseh potrebnih soglasij in dovoljenj

Strategija je v zadnji fazi izvedbe, ukrepi v letu 2011 niso predvideni.

9.4. Izgradnja, oprema in vzdrževanje 2 km krožne učne poti z opazovališči, znaki in mlakami za dvoživke in nevretenčarje na Bertoški bonifiki

Ukrepi

- Izdelava in namestitev zastiralnih sten (parapetov) z opazovalnimi linami (2. faza)

Izvedbo 2. faze opazovališč smo uvrstili v skupno investicijo izgradnje parkovne infrastrukture v rezervatu, ki jo bomo izvedli v okviru projekta Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok (glej točko 9.5.). V skladu s projektom PZI »Gradnja objektov v NR Škocjanski zatok – opazovališča, 2. faza« bomo dokončali urejanje štirih obstoječih opazovališč ob krožni učni poti na Bertoški bonifiki. 2. faza gradnje predvideva izdelavo streh nad enim segmentom vsakega opazovališča (dolžine 4 metre), ureditev platoja za odvzem vzorcev iz mlak ter lese na območju, kjer se zaključí servisna pot. Poleg tega se izvede rekonstrukcija obstoječega opazovališča 6 ob laguni ter novo opazovališče slanuš 7, prav tako ob laguni, z mostičkom preko jarka in prehodom čez nasip.

- Vzdrževanje objektov, opreme in spremljajočih manipulativnih površin ter opreme na prostem

V letu 2011 načrtujemo manjše redne vzdrževalne posege na opazovališčih in pa redno čiščenje objektov, opreme in spremljajočih manipulativnih površin. Redno bomo pregledovali opremo in objekte z namenom zagotavljanja varnosti obiskovalcev in zaposlenih, kar je v času gradnje parkovne infrastrukture še posebej pomembno.

9.5. Izgradnja, oprema in vzdrževanje centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki

Ukrepi

- Izvedba javnih naročil za izbiro izvajalcev

V skladu s spremembo investitorja projekta izgradnje parkovne infrastrukture »Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok« bo javna naročila za pridobitev izvajalcev projektnih aktivnosti izvajal Direktorat za javne službe in investicije v okviru MOP z izjemo že izvedenega javnega naročila za Svetovalni inženiring in nadzor. Poleg že izvedenega so predvidena še naslednja javna naročila:

- gradnja objektov (GOI dela)
- projektantski nadzor
- projekt notranje opreme in grafične signalizacije
- notranja oprema

Naloge v zvezi s pripravo javnih naročil bo opravljal izbrani svetovalni inženiring, ki bo v ta namen v času projekta opravljal naslednje aktivnosti:

- priprava razpisne dokumentacije in izvedba postopkov javnega naročanja za izbor izvajalcev skladno z zakoni in predpisi,
- administrativno-tehnična dela pri vodenju javnih naročil (npr. izdajanje in pojasnjevanje razpisne dokumentacije, izdelava analiz prispelih ponudb, vodenje evidenc, priprava in pošiljanje zapisnikov, poročil, obvestil, priprava dokumentacije za arhiv Naročnika), priprava predlogov za izbor najugodnejših ponudnikov, priprava pogodb ter koordinacija sklepanja pogodb,
- objava obvestil o javnih naročilih in oddaji javnih naročil na Portalu javnih naročil oz. drugih mestih, v skladu z vrednostjo naročila in izbranim postopkom,
- v primeru revizije postopkov javnega naročanja priprava vseh dodatnih obrazložitvev, dokumentov in opravljanje drugih administrativno-tehničnih nalog, povezanih s tem.

- Gradnja objektov – izvedba gradbenih in obrtniških del

Projekt »Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok« je namenjen izgradnji vseh načrtovanih objektov in s tem dokončni ureditvi rezervata. Predstavlja zadnji del urejanja naravnega rezervata Škocjanski zatok, kot je bilo opredeljeno z državnim prostorskim izvedbenim aktom – ureditvenim načrtom za območje naravnega rezervata Škocjanski zatok. Predmet projekta Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok je izgradnja (GOI dela: gradbena, obrtniška in inštalacijska dela) in notranje opremljanje (skupaj s pripravo projekta notranje opreme in grafične signalizacije) naslednjih objektov (po strategijah):

Upravljalška strategija 9.5.:

- A. informacijski center s komunalno ureditvijo in s spremljajočimi manipulativnimi površinami (parkirišča in druge zunanje in prometne ureditve, igrišče in druge ureditve za obiskovalce)
- B. hlev z oboro in lesu
- C. osrednja opazovalnica
- D. zunanji montažni WC

- E. nadstrešnica nad parkirišči (gradbena dela)
- F. urbana oprema

Upravljalna strategija 9.6.:

- G. mala opazovalnica (opazovalni stolp)
- H. mestni vstopni objekt
- I. opazovališče 5
- J. brv in lesa na poti pod ankaransko vpadnico

Upravljalna strategija 9.4.:

- K. opazovališča 1-4 na Bertoški bonifiki, 2. del (strehe opazovališč, lesa, plato za vzorčenje in izvedbo izobraževalnega programa v mlaki, lesa na servisni poti v bližini opazovališča 6)
- L. rekonstrukcija obstoječega opazovališča 6
- M. opazovališče slanuš 7 z brvjo

Gradnjo objektov in spremljajočih manipulativnih površin bo izbrani izvajalec izvajal v skladu s projektno dokumentacijo, dovoljenji, pogodbo, svojim terminskim planom ter drugimi relevantnimi dokumenti. Gradbena dela se bodo izvajala v časovnih obdobjih, ko so vplivi na živi svet najmanjši, saj bodo potekala pod strogim naravovarstvenim nadzorom, ki ga bo upravljavec izvajal v okviru nadzorne službe. Poleg tega bomo v sodelovanju z investitorjem MOP zagotovili tudi vse druge potrebne nadzore, in sicer:

1. strokovni nadzor (gradbeni, geomehanski), ki poleg vseh aktivnosti v skladu z zakonodajo s področja gradbeništva vsebuje tudi sodelovanje in strokovno pomoč pri organizaciji gradnje in predaje objektov;
2. koordinatorja za varnost in zdravje pri delu;
3. projektantski nadzor gradnje ter
4. arheološki nadzor, ki je uvrščen v popis del in ga bo najel izvajalec.

Vrstni red gradnje objektov je odvisen od potreb v rezervatu, sezonskih omejitev za izvedbo gradbenih in obrtniških del v rezervatu zaradi upoštevanja naravovarstvenih izhodišč, terminskega plana izvajalca in razpoložljivosti sredstev, saj bo gradnja vključno s pripravami glede na razpoložljivost sredstev potekala v letih 2011 in 2012. Glede na potrebe rezervata bomo med prioritete uvrstili gradnjo objektov na Bertoški bonifiki pred objekti pod ankaransko vpadnico, med prvimi pa hleva z oboro zaradi potreb pašne živine, ki smo jo medtem že naselili v rezervatu. Med terminskimi prioriteta je zelo visoko tudi osrednja opazovalnica in obe dodatni opazovališči ob laguni (za te objekte je še posebej pomembna gradnja izven obdobj, občutljivih za živi svet, saj so sredi rezervata), saj zaradi dostave materiala in gradbenih strojev v ta del rezervata, kot tudi njihove odstranitve po zaključku del, določena dela na objektih in ureditvah ob vstopu v rezervat pri informacijskem centru niso izvedljiva pred zaključkom gradnje objektov sredi rezervata in vzpostavitvijo prvotnega stanja. V kolikor bo projekt potekal brez večjih nepričakovanih dogodkov (neuspela javna naročila, neugodni naravni pogoji ipd.) pričakujemo, da bo do konca leta 2011 realizirane približno 60% vrednosti investicije.

- Notranja oprema objektov

Po trenutnih načrtih bo notranje opremljanje objektov potekalo v začetku leta 2012. Leta 2011 bomo vsekakor pridobili Projekt notranje opreme in grafične signalizacije, v katerem bo celostno rešeno notranje opremljanje objektov in celotna signalizacija v objektih in rezervatu, usklajena z celostno grafično podobo rezervata.

9.6. Izgradnja, oprema in vzdrževanje objektov, poti in druge parkovne infrastrukture na območju pod ankaransko vpadnico

Ukrepi

- Izvedba javnih naročil za izbiro izvajalcev
- Gradnja objektov – izvedba gradbenih in obrtniških del
- Notranja oprema objektov

Veljajo opisi pod ukrepom 9.5. Po trenutnih predvidevanjih bo gradnja in opremljanje objektov pod ankaransko vpadnico potekalo v letu 2012.

9.7. Minimiziranje motenj

Ukrepi

- Izgradnja in vzdrževanje vseh naravnih ter umetnih zastorov

Ob učni poti v rezervatu, razen na redkih močno zaraščenih predelih z gostim naravnim rastjem, kjer smo za preprečitev motenj zgradili notranje zastiralne nasipe višine vsaj 1,5 metra in zasadili naravno rastje, ki prispeva k naravnemu izgledu nasipa in fizično preprečuje obiskovalcem dostop na nasipe, bomo obstoječo zarast tudi v letu 2011 vzdrževali in dopolnjevali.

Vrste bomo glede na njihovo zastopanost in primernost na določenih mikrolokacijah izbirali med avtohtonimi grmovnimi vrstami, predvsem:

- *Prunus spinosa*, črn trn
- *Ligustrum vulgare*, navadna kalina
- *Euonymus verrucosa*, bradavičasta trdoleska
- *Euonymus europaea*, navadna trdoleska
- *Crataegus monogyna*, enovrati glog
- *Cornus sanguinea*, rdeči dren
- *Cornus mas*, rumeni dren in
- *Tamarix sp.*, tamariska.

Upravljalca lahko s sodelovanju z botanikom seznam naknadno še dopolni, predvsem z avtohtonimi vrstami plodonosnih grmovnic, ki so prehransko pomembne za ptice. Na najbolj izpostavljenih predelih ob zastiralnih stenah na opazovališčih načrtujemo tudi podaljšanje zastiralnih sten do nasipov, kjer kljub ukrepom, oznakam in opozarjanju obiskovalci še vedno plezajo na nasipe in s tem tudi preprečujejo razrast grmovnic. Dela bomo izvedli v okviru gradnje objektov oz. rednega vzdrževanja opazovališč.

Med glavnimi vzdrževalnimi deli predvidevamo košnjo nasipa, rezanje grmovja in vzdrževanje umetnih zastorov.

- Omejen dostop v določene dele rezervata med gnezdilno sezono

V času gradnje objektov bomo še posebno pozornost namenili omejevanju dostopa v najbolj občutljivih obdobjih za ptice in druge živali. V skladu z naravovarstvenimi izhodišči bomo omejevali izvedbo del v rezervatu, predvsem na njegovih najbolj izpostavljenih predelih, in obdobje gradnje umestili v čas, ko so živali manj občutljive. Po potrebi bomo v času gradnje glede na povečane motnje tudi omejili dostop za obiskovalce (tako zaradi dodatnih motenj kot tudi zagotavljanja njihove varnosti).

- Kodeks obnašanja v rezervatu

Zadrževanje obiskovalcev v rezervatu je dovoljeno samo v okviru označene parkovne infrastrukture. V skladu z Odredbo o pogojih obiskovanja in zadrževanja v naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Ur. l. RS, št. 58/01) se morajo obiskovalci ravnati v skladu s kodeksom obnašanja v rezervatu, ki je sestavni del vseh vstopnih tabel na ključnih točkah rezervata ter objavljen tudi v publikacijah o naravnem rezervatu. Obiskovalce pa bomo tudi opozarjali na upoštevanje kodeksa.

- Vodenje skupin

Za skupine obiskovalcev, ki so definirane kot skupine ljudi, ki štejejo najmanj 10 in največ 25 ljudi in za šolske skupine, ki jih sestavlja en šolski razred neglede na splošno definicijo skupine, bodo zaposleni izvajali strokovno vodenje po rezervatu, ki smo ga v skladu s prej omenjeno Odredbo v letu 2009 začeli izvajati proti plačilu. Vodniki po rezervatu bodo hkrati z izvajanjem osnovne funkcije vodenja – spremljanje in usmerjanje obiskovalcev in strokovna razlaga o značilnostih naravnih prvin na širšem območju rezervata, o procesih, naravnih vrednotah, rastlinskih in živalskih vrstah ter njihovih habitatih v rezervatu – obiskovalce tudi opozarjali na primerno vedenje v rezervatu, nadzorovali gibanje obiskovalcev in preprečevali motnje.

- Dodatna zaščita proti hrupu

V okviru možnosti bomo v letu 2011 nekaj energije vložili tudi v iskanje rešitev za preprečevanje hrupa, ki je po rezultatih študije Ocena obremenjenosti s hrupom za naravni rezervat Škocjanski zatok že presežen v predelu ob hitri cesti. Poročilo smo posredovali Zavodu za varstvo narave, OE Piran ter pristojnim službam na Ministrstvu za okolje in prostor, ki bodo lahko v prihodnje v primeru preseganja mejnih vrednosti hrupa od investitorjev novogradenj zahtevali posebne ukrepe za zaščito pred hrupom.

- Sodelovanje s pristojnimi službami in uporabniki ter investitorji za zmanjšanje hrupa in svetlobnega onesnaženja v okolici rezervata

V sodelovanju s pristojnimi službami, predvsem Zavodom RS za varstvo narave, OE Piran, uporabniki in investitorji bomo nadaljevali s prizadevanji za zmanjšanje obremenitev s hrupom in svetlobnim onesnaženjem v okolici rezervata. Obremenitve s hrupom se nanašajo predvsem na okoliško prometno infrastrukturo (predvsem hitro cesto), medtem ko je vir največjega svetlobnega onesnaženja urbana okolica rezervata.

9.8. Monitoring obiskovalcev in raziskava njihovih potreb in zahtev

Ukrepi

- Evidenca obiskovalcev s sistemom najav skupin

Sistem sprejemanja obiskovalcev na podlagi najav skupin nam omogoča ustrezno terminsko razporejanje skupin. S tem se izognemo preveč masovnemu obisku ter prevelikim točkovnim obremenitvam parkovne infrastrukture in omejenega števila zaposlenih v rezervatu. Sistem najav, po katerem bomo skupine obiskovalcev sprejemali tudi v letu 2011, bo omogočal tudi ustrezno kadrovsko pripravo ob dnevih z več obiska (npr. z vključitvijo prostovoljcev in honorarno zaposlenih). Obiskovalcem bo omogočal sproščeno doživljanje narave v rezervatu, brez nepotrebne čakanja in gneče. V času

gradbenih del za postavitve objektov bo rezervat za obiske predvidoma zaprt, kar bomo ustrezno objavili v medijih javnega obveščanja in označili na vstopnih točkah v rezervat.

- Spremljanje obiskovalcev, njihovih potreb in zahtev

Sproti bomo beležili predloge in komentarje obiskovalcev in drugih zainteresiranih posameznikov in skupin ter skrbeli za ustrezno izobraževanje upravljalca na tem področju. Pri tem mislimo predvsem na izmenjavo izkušenj z drugimi upravljalci, predvsem območij z veliko obiskovalci doma in v tujini, ter študij ustrezne literature in spremljanje trendov v zavarovanih območjih.

- Vpisna knjiga za obiskovalce in knjiga pohval in pritožb

Vpisno knjigo za obiskovalce smo uvedli že pred izvajanjem tega načrta, nameščena pa je v začasnem objektu – gradbeni baraki. V tem začetnem obdobju nadomešča obe predvideni knjigi, saj bomo s stolpcem »opombe« obiskovalcem ponudili tudi možnost komentarja, pohvale ali pritožbe.

Cilj 10: V letu 2007 pripraviti vsebinske programe za obiskovalce rezervata in jih po pripravi stalno izvajati

Upravljalne strategije

10.1. Izdelava vsebinskih programov za obiskovalce rezervata po glavnih ciljnih skupinah (dopolnitev)

Ukrepi

- Nadgradnja izobraževalnega programa rezervata za šolsko leto 2011/12

Izobraževalni program je sestavni del vsebinskih programov za obiskovalce, vendar ga zaradi specifičnosti in posebnega pomena izobraževanja med cilji naravnega rezervata obravnavamo posebej.

Zaradi sprememb v naravnem rezervatu zaradi naravne sukcesije, gradnje parkovne infrastrukture pa tudi novih izkušenj pri izvedbi izobraževalnega programa doslej bomo program nadgradili tudi za šolsko leto 2011/12 (glede na spremembe v učnem programu in izkušnje pri izvajanju naravoslovnih dni) in dopolnjevali glede na naravne in tehnično-organizacijske danosti v rezervatu. Pri tem bomo kod doslej sodelovali s projektnim svetom učiteljev, novosti bomo testirali in na podlagi izkušenj na terenu dopolnili. Upoštevali bomo tudi nacionalni učni načrt in iz tega izhajajoče programe, kot ciljne skupine pa bomo upoštevali tako izobraževalne skupine kot tudi družine z otroki. V letu 2011 bomo nekaj časa namenili tudi zasnovi didaktičnega programa za otroke od treh do šestih let starosti (do vstopa v šolo), za katere se je v letu 2010 pokazalo, da so postali dokaj pogosti obiskovalci rezervata. Otroci teh starosti so obiskovali rezervat v skupinah z vzgojiteljicami ali svojimi starši.

10.2. Priprava interpretacijskih in izobraževalnih materialov ter razvoj in izdelava ali nakup potrebne opreme in pripomočkov

Ukrepi

- Priprava interpretacijskih materialov in medijev

V zadnjem letu izvajanja Načrta upravljanja 2007–2011 bomo nadgradili obstoječi Načrt interpretacije rezervata v smeri načrtovanja dejanske opreme informacijskega centra in drugih objektov v rezervatu, torej razstav, interpretacijsko-izobraževalne opreme centra ter multimedijskih in/ ali filmskih predstavitev rezervata in sorodnih tem. Pri tem se bomo osredotočili na ključna sporočila, ki jih želimo posredovati ciljnim skupinam naravnega rezervata.

Nadaljevali bomo s snemanji živega sveta naravnega rezervata in iz posnetih filmskih gradiv bo izvajalec pripravil izobraževalni film, namenjen interpretaciji obiskovalcem.

- Priprava učnih materialov, razvoj in izdelava ali nakup novih izobraževalno-raziskovalnih in interpretacijskih pripomočkov in opreme

V letu 2011 nameravamo učne liste, katere smo pripravili za 1., 2. in 3. razred testirati s šolami, ki bodo v letu 2011 obiskale Škocjanski zatok. Poleg tega se bomo posvetili

nadgradnji (dopolnitvi) učnih listov za dijake srednjih šol in sicer dveh različic, posebej za gimnazije in posebej za strokovne šole. Srednje šole postajajo, poleg osnovnih šol, vedno bolj pomemben del pri izvajanju našega izobraževalnega programa.

10.3. Izvajanje vsebinskih programov za obiskovalce rezervata

Ukrepi

- Zagotavljanje dostopa do informacij o rezervatu in izvajanje obiskovalcem namenjenih funkcij rezervata

Aktivnosti in programi za obiskovalce bodo v celoti zaživel, ko bo zgrajen in odprt informacijski center rezervata in druga parkovna infrastruktura. Dotlej bo kot začasni informacijski center služila pisarna na Staničevem trgu 16 v Kopru, v samem rezervatu pa začasni objekt – gradbena baraka, kjer so na voljo vse informacije o rezervatu, kot tudi o drugih mokriščih v severnem Jadranu. Za izvajanje vseh drugih funkcij bo center služil le kot infrastruktura, ki pa je za obiskovalce zelo pomembna, saj zadovoljuje vse osnovne fiziološke potrebe. Navedene funkcije, vodenja in druge storitve se bodo zato do izgradnje centra izvajale v omejenem obsegu, kot to navajamo pri konkretnih strategijah in ukrepih za doseganje z njimi povezanih ciljev.

10.4. Izvajanje izobraževalnega programa

Ukrepi

- Izvedba naravoslovnih dni in vodenih ogledov rezervata

Naravoslovni dnevi so ena najpomembnejših oblik izobraževalnega procesa v rezervatu. Tudi v letu 2011 bomo nadaljevali s tovrstnim delom z mladimi in ga nadgradili tudi za starostne skupine, s katerimi smo imeli doslej manj izkušenj.

Vzdrževali bomo redne stike s predstavniki lokalnih osnovnih in srednjih šol, kot tudi vrtcev in drugih izobraževalnih ustanov, ki so se doslej udeleževali naravoslovnih dni ali izkazali interes zanje. Zaradi velikega zanimanja bomo v tistih časovnih obdobjih, ko je bil doslej s strani šol največji interes za obisk rezervata, še posebej skrbno načrtovali obseg izobraževalnih dogodkov in jih z zanimivimi ponudbami poskusili preusmeriti tudi v druga, z vidika živega sveta, zanimiva obdobja za obisk rezervata (npr. zimski meseci namesto jesenskih, ko je osebje rezervata tudi najbolj obremenjeno z upravljaljskimi aktivnostmi).

- Izvajanje drugih izobraževalnih aktivnosti v rezervatu v skladu s programom

V skladu z izobraževalnim programom rezervata bomo izvajali tudi druge predvidene aktivnosti. Med te sodijo aktivnosti, kot so priprava raziskovalnih nalog mladih v rezervatu z javnimi predstavitvami (npr. ob Dnevu parkov), razne delavnice in podobno. Zaradi visokih stroškov v letu 2011 ne bomo organizirali bivalnega Zimskega tabora mladih ornitologov, ampak bomo izobraževalne aktivnosti za to skupino bolj zainteresiranih učencev in dijakov poskusili izvesti kot enodnevne izobraževalne dogodke.

Cilj 11: Vzpodbujati raziskave študentov, dijakov, drugih izobraževalnih skupin in raziskovalnih ustanov v rezervatu

Upravljalne strategije

11.1. Program potrebnih raziskav in monitoringov v rezervatu in primerjalnih analiz z drugimi območji

Ukrepi

- Seznam evidentiranih potrebnih raziskav in monitoringov
- Primerjava s sistemi raziskav in monitoringa, ki jih izvajajo partnerji v neformalni mreži severno-jadranskih mokrišč
- Dopolnitev seznama z novimi potrebami po raziskavah in monitoringu in primerjalnih analizah
- Priprava programa z natančnejšim opisom obsega raziskav in monitoringa in terminskim načrtom

V letu 2011 bomo pripravili nov program potrebnih raziskav in monitoringov ter se poleg doslej prevladujočih naravoslovnih skušali kar najbolj usmeriti tudi na raziskave na družboslovnem področju.

11.2. Distribucija programa ustreznim izobraževalnim in raziskovalnim ustanovam in posameznikom

Ukrepi

- Identificiranje vseh ustreznih ustanov in posameznikov
- Distribucija ustreznih programov
- Preverjanje zainteresiranosti

Program bomo distribuirali relevantnih raziskovalcem, raziskovalnim ustanovam in tudi izobraževalnim ustanovam, preverili zainteresiranost in ocenili pričakovani obseg raziskav, ki se bodo na našo pobudo začele v roku naslednjih dveh let, kar bo vsekakor dobra podlaga za nadaljnje delo in načrtovanje drugih raziskovalnih dejavnosti in monitoringa.

11.3. Redni stiki z izobraževalnimi ustanovami

Ukrepi

- Nadgrajevanje prvih stikov
- Vzpostavitev trajnega sodelovanja

Z rednimi stiki z raziskovalci in raziskovalnimi ustanovami bomo ohranjali in nadgrajevali sodelovanje in na ta način dobili tudi ustrezne povratne informacije in predloge na podlagi specialnih znanj strokovnjakov, s pomočjo katerih bomo lahko dodatno nadgradili obstoječi program.

11.4. Koordinacija raziskovalnega dela

Ukrepi

- Sklenitev formalnih dogovorov z zainteresiranimi ustanovami in posamezniki
- Skupni detajlni plani izvedbe raziskav in monitoringa
- Organizacija in koordinacija izvedbe
- Sodelovanje pri analizah in interpretaciji rezultatov
- Skupno vrednotenje in načrtovanje novih raziskav in monitoringov

Zgoraj navedeni ukrepi bodo v večji ali manjši meri potrebni pri vseh oblikah raziskovalnega dela, saj bomo le tako lahko zagotovili želene rezultate. Največji vložek upravljalca načrtujemo pri skupni pripravi detajlnih planov izvedbe raziskav in monitoringa, kot tudi pri analizah, vrednotenju in načrtovanju novih raziskav in monitoringov. Pri naročilu programov raziskav, ki smo jih opredelili v okviru drugih ciljev, bomo upoštevali zakonodajo s področja javnega naročanja.

11.5. Vključevanje rezultatov tovrstnih raziskav v upravljske aktivnosti v rezervatu

Ukrepi

- Uporaba rezultatov pri upravljskih aktivnostih – spremembe upravljanja
- Preverjanje novih dognanj ob vsakršnem letnem pregledu načrta upravljanja in upoštevanje rezultatov
- Uporaba rezultatov pri pripravi načrta upravljanja za obdobje po letu 2011

Glede na vpliv novih dognanj na habitate, vrste in biotsko pestrost naravnega rezervata Škocjanski zatok bomo rezultate raziskav in monitoringa vključevali v spremembe upravljskih aktivnosti in s tem tega načrta upravljanja na treh različnih nivojih:

- pri rezultatih, ki izkazujejo neposreden in takojšnji negativni vpliv na habitate, vrste in biotsko pestrost ob nadaljevanju aktivnosti, bomo upravljanje spremenili takoj, seveda če bodo zato izpolnjeni vsi pravno-formalni pogoji in pri večjih ukrepih, povezanih s financiranjem, tudi če bodo na voljo ustrezna finančna sredstva;
- za rezultate, kjer možen negativen vpliv na habitate, vrste in biotsko pestrost ni takojšnji, bomo nova dognanja vključili v Letne programe dela ob vsakršnem letnem pregledu izvajanja načrta upravljanja;
- v primerih, ko bodo dani rezultati relevantni za prihodnje upravljanje rezervata, jih bomo vključili v pripravo novega načrta upravljanja, ki ga bomo pripravili leta 2011.

11.6. Priprava poročil o izvedenih raziskavah in monitoringu

Ukrepi

Upravljaivec in zunanji izvajalci bomo pripravljali poročila o izvedbi raziskav in monitoringa, ki jih bomo opravili v skladu s tem načrtom. Po potrebi bodo poročila prilagojena poročanju Evropski komisiji o stanju kvalifikacijskih vrst in habitatov Škocjanskega zatoka kot območja Natura 2000.

Trženje

Cilj 12: Ustvarjati prihodek iz virov, skladnih z glavnimi naravovarstvenimi cilji rezervata

Upravljalne strategije

12.1. Razvoj že identificiranih virov

Ukrepi

- Sponzorstva in donacije
- Prihodki od vodenja skupin in drugi prihodki začasnega informacijskega centra
- Kandidiranje na razpisih za sofinanciranje projektov

Tudi vnaprej bomo ustvarjali prihodke iz doslej identificiranih virov. Prihodke rezervata, ki bodo neposredno vloženi v upravljanje rezervata bomo v tem času skušali povečati tudi s pridobivanjem sponzorskih/ donatorskih sredstev, prihodki od vodenja skupin ter kandidiranjem na razpisih za sofinanciranje projektov.

12.2. Priprava in izvedba tržne strategije

Ukrepi

- Priprava celovite ponudbe storitev in izdelkov

Ponudba storitev in izdelkov bo v letu 2011 ostala nespremenjena. Izdelave in nakupa spominkov ne načrtujemo tako zaradi pomanjkanja sredstev, kot tudi gradnje informacijskega centra in druge parkovne infrastrukture. V načrtu imamo začetek priprave seznama izdelkov in storitev, ki jih bomo v rezervatu nudili po otvoritvi informacijskega centra in druge infrastrukture v letu 2012.

- Izvedba drugih aktivnosti iz tržne strategije

Aktivnosti iz tržne strategije smo delno že začeli izvajati v letu 2009, bolj intenzivno pa po končanju gradnje parkovne infrastrukture in dokončni otvoritvi rezervata. V 2011 novih aktivnosti ne načrtujemo.

Ostalo

Cilj 13: Izvajati naravovarstveni nadzor za zagotavljanje varstvenega režima in ostale upravljalne naloge v skladu z Zakonom o naravnem rezervatu Škocjanski zatok, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON-om

Upravljalne strategije

13.1. Izvajanje naravovarstvenega nadzora

Ukrepi

- Organizacija nadzorne službe, vključno z izobraževanjem naravovarstvenih nadzornikov, v kolikor bo organizirano s strani MOP
- Neposredno in stalno izvajanje nadzora in spremljanje stanja v rezervatu in njegovem zaledju
- Ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah prepovedi, izrekanje predpisanih kazni ter obveščanje pristojnih inšpektorjev

13.2. Upravljanje in vzdrževanje objektov, opreme in zemljišč v rezervatu

Ukrepi

- Izvajanje stalnega nadzora nad stanjem objektov, poti, označb, opreme in zemljišč v rezervatu v obliki rednih preventivnih pregledov in obhodov
- Priprava letnih načrtov rednega vzdrževanja v okviru Letnih programov dela NRŠZ
- Izvedba vseh vzdrževalnih del
- Vzdrževanje integritete območja

13.3. Pridobivanje sredstev za ureditev in upravljanje rezervata in izvedba pridobljenih projektov v skladu s pogodbami

Ukrepi

- Stalno spremljanje razpoložljivih finančnih virov
- Priprava ustreznih projektnih vlog za candidature na razpisana sredstva
- Sodelovanje pri mednarodnih projektih

13.4. Učinkovito upravljanje rezervata

Ukrepi

- Pridobitev pristojnosti za upravljanja za območja, ki so znotraj meja ureditvenega načrta, vendar izven meja rezervata

Okoljsko ministrstvo bomo zaprosili za preveritev možnosti za podelitev upravljalnih pristojnosti za območje »trikotnika« na Bertoški bonifiki. Ravno tako bomo vzpodbujali ureditev lastništva preostalih zemljišč v rezervatu, ki še niso v lasti Republike Slovenije.

Vsekakor morajo biti te zadeve rešene vsaj v okviru nove Uredbe o naravnem rezervatu, ki bo nadomestila Zakon o naravnem rezervatu Škocjanski zatok. Pripravo Uredbe naj bi MOP po sedanjih informacijah ravno tako načrtovalo v letu 2011.

- Priprava letnih programov dela in poročanje v skladu s koncesijsko pogodbo

Pripravili bomo letni program dela rezervata za 2012 in letno poročilo o uresničevanju ciljev iz programa dela za 2010. V okviru slednjega bomo ocenili doseganje cilje načrta upravljanja.

- Pregled in evalvacija načrta upravljanja, priprava načrta za obdobje po letu 2011

Med glavnimi prioritetami v letu 2011 je tudi priprava načrta upravljanja za naslednje srednjeročno obdobje ter njegova obravnava ter sprejem na Vladi RS. Priprava načrta bo razdeljena na naslednje glavne sklope:

- pregled in evalvacija izvajanja načrta upravljanja v obdobju 2007 do 2011
- oblikovanje dolgoročnih in operativnih ciljev upravljanja naravnega rezervata Škocjanski zatok za naslednje srednjeročno obdobje
- modificiranje strukture načrta v smeri večje učinkovitosti dokumenta ob upoštevanju splošnih navodil za načrte upravljanja zavarovanih območij narave v Sloveniji
- priprava upravljavskih strategij in ukrepov ter njihovo ovrednotenje
- izdelava načrta
- predstavitev načrta ter njegova potrditev s strani Odbora naravnega rezervata Škocjanski zatok
- medresorsko usklajevanje načrta
- obravnava in sprejem načrta na Vladi RS.

- Zbiranje in vodenje dokumentacije o stanju naravnih vrednot v rezervatu

Zbirali, vodili in arhivirali bomo vso dokumentacijo o stanju naravnih vrednot ter o tem obveščali pristojne institucije. Arhiv dokumentacije je tako v osrednji pisarni DOPPS v Ljubljani, kot tudi v začasni informacijski pisarni NRSZ v Kopru.

- Računovodstvo, administracija

Računovodstvo smo že v preteklih letih prilagodili spreminjajoči se zakonodaji na tem področju, predvsem vodenju ločenih evidenc za javno službo, ki jo opravljamo z upravljanjem NR Škocjanski zatok ter na področju razdelitve pridobitne in nepridobitne dejavnosti, pa tudi prenosa nepremičnin v last države. Tudi v letu 2011 bomo spremljali novosti na finančno-računovoskem področju in se po potrebi prilagajali novim zakonskim izhodiščem ter natančnejšim navodilom ministrstva na tem področju.

- Zaposlovanje ustreznih kadrov v skladu s potrebami rezervata (redno in honorarno zaposleni)

V letu 2011 ne načrtujemo povečanja redno zaposlenih kadrov v rezervatu. Po potrebi bomo honorarno zaposlili druge kadre, predvsem vodiče za vodenje skupin. Zaradi specialnih potrebnih znanj je sicer nabor takih kadrov zelo omejen, vsekakor pa jih bo potrebno tudi priučiti za delo z obiskovalci NR Škocjanski zatok, zato imamo v načrtu tudi tečaj za usposobitev honorarnih vodnikov in prostovoljcev, ki bodo osebju rezervata pomagali pri različnih izobraževalnih aktivnostih.

III. PREGLED PRIORITET IN KAZALNIKOV USPEŠNOSTI PRI IZVEDBI PROGRAMA V LETU 2011

Osnovni terminski plan v nadaljevanju je del Odloka o programu varstva in razvoja naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2007–2011 (načrt upravljanja). V dosedanem času izvajanja načrta upravljanja je prišlo do določenih sprememb, ki so v tabeli označene z zvezdico (*), gre pa za naslednje spremembe:

1.2. Vgradnja zapornic in drugih vodno-gospodarskih objektov: dela so bila dokončana v letu 2007, dopolnitev je potrebna zaradi optimiranja vodno-gospodarskega sistema.

1.5. Izdelava projekta ter izvedba črpališča za osušitev območja: glede na delujoč sistem odvodnje z Bertoške bonifike izvedba ukrepa ni potreba.

1.6. Upravljanje z morskim močvirjem – pridobitev pristojnosti za upravljanje območja trikotnika in 13.4. Učinkovito upravljanje rezervata: pristojnost za upravljanje mora podeliti upravljavcu pristojno ministrstvo, ki pa tega doslej še ni uredilo, zato smo izvedbo podaljšali v leto 2011 (prioriteta 1).

3.2. Vzpostavitev delovanja sistema plimne črpalke in nadzor delovanja – geodetski posnetek morskega kanala: ukrep je bil usmerjen v izboljšanje dotoka vode po morskem kanalu, saj je bila ena izmed domnev pred čiščenjem lagune tudi ta, da voda v laguno ne doteka zaradi usedlin v morskem kanalu. Glede na dosedanja opazovanja je kanal dovolj pretočen in ukrep ni potreben, zato ga v program dela nismo uvrstili. V okviru ukrepa pa ostaja dopolnilni ukrep vgradnje zapornic in sicer izvedba lastnega električnega priključka.

4.2. Repopulacija vegetacije: zaradi zamude pri dokončanju obnove lagune in dolgotrajnejšega kaljenja semen in priprave sadik se strategijo izvaja tudi v letu 2011, ko sicer ni bila več predvidena.

5.4. Preprečitev motenj pod ankaransko vpadnico – zasaditev območja: zaradi kasnejše izvedbe vpadnice, se zasaditev območja prestavi v leto 2011.

6.4. Sanacija Jezerca je pogojni ukrep, ki smo ga predvidevali pod pogojem, da bo pred sanacijo urejeno kanalizacijsko omrežje na Škocjanskem hribu. Ker je rok za to šele leta 2012, tudi v letu 2011 odpadejo aktivnosti za sanacijo Jezerca z izjemo priprave osnovnih izhodišč.

7.1. Protokol ukrepanja v primeru razlitij nafte in naftnih derivatov: ker aktivnost bistveno presega naša pooblastila kot upravljavca rezervata smo zaradi posebnega interesa organizacije aktivnosti vključili med vsebine projekta SIMARINE-NATURA, s katerim kandidiramo za sredstva LIFE+, k sodelovanju pa se je zavezala tudi Agencija RS za okolje.

7.2. Usposobitev sladkovodnega pritoka v rezervat iz kaptažne vrtine ŠZV-1/02 po potrebi je bila načrtovana kot opsijska rešitev, za katero se je tekom izvajanja načrta upravljanja izkazalo, da ni potrebna. Zato se ukrepi ne izvedejo.

8.2. Mediji in odmevni dogodki – otvoritve, potujoča razstava: aktivnosti se podaljšajo v leto 2011; oglaševanja v letu 2011 ne načrtujemo, ker bo potekala gradnja objektov in tovrstni ukrep zaradi zamud pri dokončnem urejanju rezervata še ni potreben.

9.4. Izgradnja, oprema in vzdrževanje krožne učne poti in 9.5. Izgradnja centra za obiskovalce in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki: zaradi daljših postopkov pridobivanja sredstev in gradbenega dovoljenja za objekte v NR Škocjanski zatok, kot smo predvidevali v času priprave NU, je glavna gradbenih del predvidena v 2011; vzdrževanje objektov pod 9.5 v letu 2011 še ni aktualno, zato ga v program nismo vključili.

9.6. Objekti pod ankaransko vpadnico: opremljanje vseh objektov v rezervatu načrtujemo v letu 2012.

10.1. Izdelava vsebinskih programov za obiskovalce: dodali smo nadgradnjo izobraževalnega programa za tekoče šolsko leto, ki bo v obdobju trajanja tega Načrta upravljanja stalna.

Pojasnilo k oznakam prioritet:

Prioriteta 1

Z 1 označujemo strategije in ukrepe, ki jih je nujno treba izvesti v določenem letu (npr. renaturacijski in sanacijski ukrepi, ukrepi, ki se nanašajo na izgradnjo parkovne infrastrukture, nekateri programi monitoringa, poročila).

V kolikor do izvedbe teh ukrepov ne pride v predvidenem obdobju, bo to neposredno in takoj negativno vplivalo na celotno izvedbo načrta in prispevalo k slabšemu doseganju ciljev rezervata. Glede na cilje rezervata in tega načrta bo neizvajanje teh ukrepov prizadelo ogrožene živalske in rastlinske vrste ter negativno vplivalo na biotsko pestrost območja, saj ne bodo vzpostavljeni pogoji za njihovo ponovno naselitev. Razlogi za neizvajanje teh ukrepov morajo biti zelo dobro opredeljeni v letnih poročilih.

Prioriteta 2

Sem sodijo strategije in ukrepi, ki so pomembni za nemoteno upravljanje rezervata. Priporočljivo je, da se izvedejo v predvidenem roku. Pri izvedbi teh smo toliko fleksibilni, da jih izvedemo v obdobju do enega leta kasneje brez neposrednih in takojšnjih negativnih vplivov na habitate, vrste in biotsko pestrost. Pričakovati je, da jih bomo v pričakovanih razmerah izvedli v predvidenem letu, preložijo se lahko zaradi nepričakovanih okoliščin.

Ob neizvajanju ukrepov prioritete 2 pride do poslabšanja varstvenega statusa habitatov in vrst v obdobju 2-3 let. Razlogi za neizvajanje se opredelijo v letnih poročilih.

Prioriteta 3

V ta sklop sodijo zaželene strategije in ukrepi, ki jih bomo v predvidenem letu izvedli le, v kolikor bodo to dopuščali čas in drugi resursi. Pomembno je, da ukrepe prioritete 3 identificiramo in jih do konca izvajanja načrta tudi izvedemo. V ta sklop npr. sodijo posebne raziskave ter diplomske in podobne naloge, ki jih predvsem vzpodbujamo, moramo pa za pomoč raziskovalcem nameniti tudi nekaj časa.

Kazalniki/ rezultati

Na podlagi navodil ministrstva smo poleg prioritet v tabelo vključili tudi kazalnike oz. rezultate predvidenih ukrepov.

Cilji/strategije/ukrepi	Prioritete 2011	Kazalniki / rezultati
Cilj 1: Do konca marca 2007 ustvariti in kasneje upravljati 12 ha odprtih sladkovodnih površin in trstičja na Bertoški bonifiki, primernih za gnezdenje čapljice in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami, kot tudi za vodne ptice na selitvi in prezimovanju		
1.1. Dokončanje izvedbe gradbenih in vzdrževalnih del za oblikovanje območij s stalno vodo in sestoji trstičja na Bertoški bonifiki (vsi ukrepi)	-	-
1.2. Vgradnja zapornic in drugih VG objektov z možnostjo popolne občasne izsušitve območja	1*	Optimiziran VG sistem
1.3. Oblikovanje vsaj 4 ha trstičja (vsi ukrepi)	-	-
1.4. Upravljanje s trstičjem - ohranjanje primerne strukture		
- Nadzor stanja in upravljanje sestojev trstičja in vrbovja	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst

- Vzdrževanje določenega vodnega režima v trstičju	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
1.5. Upravljanje območij s stalno vodo in z otoki		
- Čiščenje dovodnih jarkov	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur	2	Trajnost in kakovostno delovanje infrastrukture
- Upravljanje VG objektov za zagotavljanje vodnega režima	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Nadzor zaraščanja otočkov in čiščenje vegetacije	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Košnja/ mulčanje zaraščajočih se predelov	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Izdelava projekta in izgradnja črpališča za osušitev območja	2*	-
- Monitoring in čiščenje Are na območju izven rezervata	3	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
1.6. Upravljanje z morskim močvirjem		
- Pridobitev pristojnosti za upravljanje trikotnika	1*	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Monitoring morskega močvirja	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
1.7. Monitoring ptic (vsi ukrepi)	1	Podatki zbrani, vnešeni v bazo in obdelani, poročilo
1.8. Raziskave in monitoring ostalih živalskih skupin	2	Vpogled v stanje, primerjava s podatki pred obnovo, predlogi strokovnjakov glede optimizacije upravljanja, metodologije monitoringa
1.9. Pregled stanja habitatnih tipov	1	Vpogled v stanje, primerjava s predhodnimi podatki, predlogi strokovnjakov glede optimizacije upravljanja
Cilj 2: Do konca marca 2007 oblikovati in kasneje upravljati 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov, primernih za gnezdenje polojnika, kot selitvena postaja ter kot prezimovališče za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot sta žvižgavka in raca žlicarica		
2.1. Dokončanje izvedbe gradbenih in vzdrževalnih del za oblikovanje 13 ha vlažnih in močvirnih travnikov (vsi ukrepi)	-	-
2.2. Upravljanje 12 ha vlažnih in močvirnih travnikov		
- Razdelitev območja na površine z različnim načinom košnje ali paše	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Košnja in mulčanje travnikov	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Vzpostavitev in vzdrževanje pašnega sistema	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Pridobitev semenske banke in dosejanje travnikov	3	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
2.3. Vgradnja zapornic in drugih VG objektov in upravljanje nivojev vode za potrebe ptic		
- Upravljanje VG objektov za zagotavljanje vodnega režima	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
2.4. Raziskava in monitoring nevretenčarjev	2	Glej 1.8.
2.5. Monitoring razvoja vlažnih in močvirnih travnikov	2	Izboljšanje stanja združb
2.6. Pregled stanja habitatnih tipov	1	Glej 1.9.
2.7. Monitoring ptic (vsi ukrepi)	1	Glej 1.7.
2.8. Izvedba nadzora nad plenilci (vsi ukrepi)	1	Ugodno stanje habitatov,

		varovanih žival. in rastl. vrst (preprečitev predacije, invazivnih vrst)
2.9. Spremljanje vpliva nivoja vodne gladine v jarkih na nivo podtalnice		
- <i>Monitoring nivoja vode</i>	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
Cilj 3: Obnoviti polnaravne funkcije in pogoje v brakični laguni z odstranitvijo 200.000 m³ sedimenta iz lagune, oblikovati osrednjo poglobitev in sekundarne kanale v letu 2007, ki bodo omogočali plimovanje in pretok vode po celem vodnem telesu z namenom vzpostavitve ponovne povezave z morskim ekosistemom ter povečanja nacionalno pomembnih populacij prezimujočih ptic, kot so liska, race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem		
3.1. Izvedba očiščevalnih del v laguni (vsi ukrepi)	-	-
3.2. Vzpostavitev delovanja sistema plimne črpalke in nadzor delovanja		
- <i>Vgradnja zapornic (elektrifikacija)</i>	1*	Trajnost in kakovostno delovanje infrastrukture
- <i>Opazovanje delovanja lagune</i>	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- <i>Upravljanje nivojev vodne gladine v laguni</i>	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- <i>Redno vzdrževanje zaporničnega sistema</i>	2	Trajnost in kakovostno delovanje infrastrukture
3.3. Raziskave in monitoring morske flore in favne	2	Vpogled v stanje, primerjava s predhodnimi podatki in kontrola
Cilj 4: Obnoviti, oblikovati in povečati habitate ob robu lagune, in sicer 25 ha slanih muljastih tal za razrast halofitne vegetacije, 1,5 ha morskih močvirij z obmorskim ločkom in 1 ha gnezditvenih otočkov brez vegetacije do konca aprila 2007		
4.1. Oblikovanje robnih habitatov v laguni, usklajeno z odstranjevanjem sedimenta (vsi ukrepi)	-	-
4.2. Repopulacija vegetacije (vsi ukrepi)	2*	Izboljšanje stanja združb
4.3. Monitoring in nadzor razvoja vegetacije na robnih habitatih lagune (vsi ukrepi)	2	Vpogled v stanje, primerjava s predhodnimi podatki, predlogi strokovnjakov glede optimizacije upravljanja
4.4. Pregled stanja habitatnih tipov	1	Glej 1.9.
Cilj 5: Upravljanje robne habitate z namenom povečanja gnezdeče populacije beločelega deževnika (5-10 parov) in zagotoviti ustrezne pogoje za gnezditev male čigre		
5.1. Oblikovanje in vzdrževanje ugodnih gnezditvenih pogojev za obe vrsti	-	-
- <i>Vzdrževanje ustreznih vodostajev v laguni</i>	1	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst, hidrološkega režima lagune
- <i>Upravljanje vegetacije na gnezditvenih površinah beločelega deževnika in na gnezditvenih otočkih</i>	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. vrst
5.2. Monitoring ptic (vsi ukrepi)	1	Glej 1.7.
5.3. Izvedba nadzora nad plenilci (vsi ukrepi)	1	Glej 2.8.
5.4. Preprečitev motenj pod ank.vpadnico		
- <i>Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico</i>	1*	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst, preprečitev dostopa na varovane dele
- <i>Sodelovanje z investitorjem in upravljalcem ankaranske vpadnice za kakovostno gradnjo in upravljanje ceste</i>	2	Preprečitev negativnih vplivov cestne infrastrukture na rezervat

Cilj 6: Upravljati in vzdrževati Jezerce in obrobno trstičje za gnezdenje 1-3 parov čapljice, 8-10 parov rakarjev, 6-10 parov svilnic in drugih močvirskih ptic		
6.1. Odstranitev vse infrastrukture ob Jezercu po prenehanju vrtilčarske dejavnosti Glej 1.9.	-	-
6.2. Vzdrževanje preliva vode iz Jezerca v laguno (vsi ukrepi)	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst, hidrološkega režima lagune
6.3. Zasaditev avtohtonih grmovnih in drevesnih vrst		
- Vzdrževanje ruderalne vegetacije	2	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
6.4. Sanacija Jezerca do konca leta 2010 (pogojno)		
- Izvedba stalnega monitoringa kakovosti vode in stanja v jezercu, skupaj z evidentiranjem vseh virov emisij, priprava izhodišč za načrtovanje sanacije	1*	Vpogled v stanje, primerjava s predhodnimi podatki; podlaga za prihodnjo sanacijo
6.5. Monitoring ptic (vsi ukrepi)	1	Glej 1.7.
6.6. Monitoring rib, dvoživk in nevretenčarjev	2	Glej 1.8.
Cilj 7: Izboljšati in vzdrževati potrebno kakovost in količino vode za vzpostavitev in ohranjanje ugodnih ekoloških pogojev in statusa habitatov na celotnem območju rezervata		
7.1. Zagotavljanje potrebne količine in kakovosti vode za upravljanje rezervata		
- Stalno sodelovanje z rečnim nadzornikom, pristojnim VG službami in drugimi uporabniki vode iz Rižane	2	Zagotovljena potrebna količina vode, ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Sodelovanje pri adaptiranju VG objektov izven rezervata	3	Zagotovljena potrebna količina vode, ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Zaščita lagune pred potencialnim onesnaženjem z morja	1	Zagotovljena potrebna kakovost vode, ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Protokol obveščanja in ukrepanja - razlitja in druga onesnaženja	1	Zagotovljena potrebna kakovost vode, ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Sodelovanje za zagotovitev preventivnih ukrepov na izpušnih meteornih vod v rezervat (npr. ustrezni lovilci olj, filtri in redno vzdrževanje)	2	Zagotovljena potrebna kakovost vode, ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Sodelovanje pri nadzoru - dela, ki bi lahko negativno vplivala na kakovost vode v rezervatu	2	Zagotovljena potrebna kakovost vode, ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- Sodelovanje v Sea Alarm Foundation	2	Dodatno znanje in izkušnje pri pripravi protokola ukrepanja v primeru razlitij
- Izdelava protokola ukrepanja in rehabilitacija ptic	1*	-
7.2. Usposobitev sladkovodnega pritoka v rezervat iz kaptažne vrtine SZV-1/02 po potrebi (opcijnska rešitev)	-	-
7.3. Monitoring kakovosti vode in hidroloških parametrov		
- Izvajanje dolgoročnega programa preiskav vode	1	Vpogled v stanje, primerjava s predhodnimi podatki
- Izvajanje dolgoročnega monitoringa hidroloških parametrov	2	Vpogled v stanje, primerjava s predhodnimi podatki
Cilj 8: Razviti in vzdrževati pozitivno podobo rezervata pri glavnih ciljnih skupinah (obiskovalci, lokalno prebivalstvo) in javnih službah		
8.1. Uporaba lastnih tiskanih, virtualnih in drugih medijev (vsi ukrepi)	2	Ključna sporočila prenešana glavnim ciljnim skupinam
8.2. Mediji in odmevni dogodki		
- Delo z mediji, predvsem ob medijsko odmevnih	2	Ključna sporočila prenešana

<i>dogodkih</i>		splošni javnosti
- <i>Sejmi in prireditve</i>	2	Ključna sporočila prenešena glavnim ciljnim skupinam
- <i>Potujoča razstava, otvoritve</i>	2*	Ključna sporočila prenešena glavnim ciljnim skupinam
- <i>Oglaševanje</i>	2*	-
8.3. Neposredne predstavitve in promocija rezervata (vsi ukrepi)	2	Ključna sporočila prenešena glavnim ciljnim skupinam
8.4. Razvoj in vzdrževanje dobrih odnosov z lokalno skupnostjo in različnimi ključnimi organizacijami (vsi ukrepi)	2	Pozitivna podoba rezervata pri glavnih ciljnih skupinah
8.5. Sodelovanje in skupna promocija v okviru mreže upravljavcev severno-jadranskih mokrišč Adriawet in z upravljavci drugih zavarovanih območij (vsi ukrepi)	2	Pridobljena nova znanja, izkušnje; nadgradnja programa
Cilj 9: Do leta 2009 zgraditi načrtovano parkovno infrastrukturo (informacijski center, centralna opazovalnica, opazovalni stolp, učne poti z opremo, itd.), ki bo ljudem omogočala kakovostno doživljanje narave in jim posredovala ključna sporočila		
9.1. Dokončanje izhodišč	-	-
9.2. Zagotovitev financiranja (vsi ukrepi)	-	-
9.3. Izdelava dokumentacije in pridobitev vseh potrebnih soglasij in dovoljenj (vsi ukrepi)	-	-
9.4. Izgradnja, oprema in vzdrževanje krožne učne poti z opazovališči, znaki in mlakami (vsi ukrepi)		
- <i>Izgradnja in oprema načrtovanih objektov in ureditev</i>	1*	Doseganje razvojnih ciljev rezervata, kakovostno doživljanje narave za obiskovalce
- <i>Vzdrževanje objektov in ureditev</i>	2	Trajnost in kakovostno delovanje infrastrukture in ureditev
9.5. Izgradnja, oprema in vzdrževanje centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki (vsi ukrepi)		
- <i>Izgradnja in oprema načrtovanih objektov in ureditev</i>	1*	Doseganje razvojnih ciljev rezervata, kakovostno doživljanje narave za obiskovalce
- <i>Vzdrževanje objektov in ureditev</i>	2*	-
9.6. Izgradnja, oprema in vzdrževanje objektov, poti in druge parkovne infrastrukture na območju pod ankaransko vpadnico		
- <i>Izgradnja poti in zastiralnega nasipa</i>	-	-
- <i>Izgradnja objektov – gradbena in obrtniška dela</i>	1*	-
- <i>Oprema objektov</i>	1*	-
- <i>Vzdrževanje ureditev, objektov in opreme</i>	2*	-
9.7. Minimiziranje motenj		
- <i>Izgradnja, vzdrževanje in dopolnjevanje vseh naravnih in umetnih zastorov</i>	2	Preprečitev motenj na živi svet s strani obiskovalcev
- <i>Omejen vstop v določene dele rezervata med gnezditveno sezono</i>	2	Preprečitev motenj na živi svet s strani obiskovalcev
- <i>Kodeks obnašanja v rezervatu</i>	2	Preprečitev motenj na živi svet, kakovostno doživljanje narave
- <i>Vodenje skupin</i>	2	Preprečitev motenj na živi svet, kakovostno doživljanje narave
- <i>Dodatna protihrupna zaščita (opcionska rešitev)</i>	2	Preprečitev motenj na živi svet, kakovostno doživljanje narave

- Sodelovanje za zmanjšanje hrupa in svetlobnega onesnaženja v okolici rezervata	2	Preprečitev motenj na živi svet, kakovostno doživljanje narave
9.8. Monitoring števila obiskovalcev in raziskava njihovih potreb in zahtev (vsi ukrepi)	2	Kakovostno doživljanje narave, izboljšanje programov
Cilj 10: V letu 2007 dokončati vsebinske programe za obiskovalce rezervata in jih v nadaljevanju stalno izvajati		
10.1. Izdelava vsebinskih programov za obiskovalce rezervata po glavnih ciljnih skupinah (vsi ukrepi)	2*	Doseganje razvojnih ciljev rezervata, kakovostno doživljanje narave za vse izobraževalne skupine
10.2. Priprava interpretacijskih in izobraževalnih materialov ter razvoj in izdelava ali nakup potrebne opreme in pripomočkov (vsi ukrepi)	2	Doseganje razvojnih ciljev rezervata, kakovostno doživljanje narave
10.3. Izvajanje vsebinskih programov za obiskovalce rezervata (vsi ukrepi)	2	Doseganje razvojnih ciljev rezervata, kakovostno doživljanje narave
10.4. Izvajanje izobraževalnega programa (vsi ukrepi)	2	Doseganje razvojnih ciljev rezervata, kakovostno doživljanje narave za vse izobraževalne skupine
Cilj 11: Vzpodbujati raziskave študentov, dijakov, drugih izobraževalnih skupin in raziskovalnih ustanov v rezervatu		
11.1. Program potrebnih raziskav in monitoringov v rezervatu in primerjalnih analiz z drugimi območji (vsi ukrepi)	2	Doseganje znanstveno-raziskovalnih ciljev, pozitivna podoba rezervata
11.2. Distribucija program ustreznim izobraževalnim in raziskovalnim ustanovam in posameznikom (vsi ukrepi)	2	Doseganje znanstveno-raziskovalnih ciljev, pozitivna podoba rezervata
11.3. Redni stiki z izobraževalnimi ustanovami	2	Doseganje znanstveno-raziskovalnih ciljev, pozitivna podoba rezervata
11.4. Koordinacija raziskovalnega dela (vsi ukrepi)	2	Doseganje znanstveno-raziskovalnih ciljev, pozitivna podoba rezervata
11.5. Vključevanje rezultatov raziskav v upravljske aktivnosti (vsi ukrepi)	2	Doseganje znanstveno-raziskovalnih ciljev, izboljšanje upravljanja in s tem vpliv na ugodno stanje varovanih vrst in habitatov
11.6. Priprava poročil o izvedenih raziskavah in monitoringih	1	Doseganje znanstveno-raziskovalnih ciljev, pozitivna podoba rezervata
Cilj 12: Ustvarjati prihodek iz virov, skladnih z glavnimi naravovarstvenimi cilji rezervata		
12.1. Razvoj že identificiranih virov (vsi ukrepi)	2*	Oblikovani zadostni prihodki za izvajanje javne službe
12.2. Priprava in izvedba tržne strategije		
- Priprava celovite ponudbe storitev	1*	Oblikovani načrti za zadostne prihodke za izvajanje javne službe, prenos vsebin
- Priprava celovite ponudbe izdelkov	1*	Oblikovani načrti za zadostne prihodke za izvajanje javne službe, prenos vsebin
- Izvedba drugih aktivnosti iz tržne strategije	1*	-
Cilj 13: Izvajati naravovarstveni nadzor za zgotavljanje varstvenega režima in ostale upravljske naloge v skladu z ZNRŠZ, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko		

pogodbo in ZON-om		
13.1. Izvajanje naravovarstvenega nadzora (vsi ukrepi)	1	Učinkovito izvajanje javne službe, preprečitev negativnih vplivov na rezervat
13.2. Upravljanje in vzdrževanje objektov, opreme in zemljišč v rezervatu (vsi ukrepi)	2	Trajnost in kakovostno delovanje infrastrukture in ureditev
13.3. Pridobivanje sredstev za ureditev in upravljanje rezervata in izvedba pridobljenih projektov v skladu s pogodbami		
- <i>Stalno spremljanje razpoložljivih finančnih virov</i>	2	Oblikovani zadostni prihodki za izvajanje javne službe ter vodenje investicij v rezervatu
- <i>Priprava ustreznih projektnih vlog za candidature na razpisana sredstva</i>	2	Oblikovani zadostni prihodki za izvajanje javne službe ter vodenje investicij v rezervatu
- <i>Sodelovanje pri mednarodnih projektih</i>	2	Oblikovani zadostni prihodki za izvajanje javne službe ter vodenje investicij v rezervatu
13.4. Učinkovito upravljanje rezervata		
- <i>Pridobitev pristojnosti za upravljanje za območja, ki so v UN, vendar izven meja rezervata</i>	1*	Ugodno stanje habitatov, varovanih žival. in rastl. vrst
- <i>Pregled in evalvacija tega NU, priprava in sprejem novega NU za naslednje srednjeročno obdobje</i>	1*	Učinkovito upravljanje rezervata in doseganje njegovih varstvenih in razvojnih ciljev
- <i>Ostali ukrepi</i>	2	Učinkovito izvajanje javne službe

IV. PREGLED FINANČNEGA OKVIRA

Finančna preglednica vsebuje povzetek glavnih predvidenih stroškov, od katerih so stroški izvedbe programa in investicij razdeljeni po akcijah, materialni stroški in plače pa so prikazani v skupnih načrtovanih zneskih. V nadaljevanju je posebej opredeljeno financiranje iz naslova presežka prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov. Finančni plan redne dejavnosti upravljavca je posebna priloga Predloga programa dela naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2011 (Priloga 1).

UKREPI	PLAN 2011			
	Mat.in storitve	Investicije	Plače	SKUPAJ
NAČRTOVANI STROŠKI				
1.2. Vgradnja zapornic - PZI za zapornico jarek9		3.000		3.000
1.2. Vgradnja zapornic - izvedba zapornice jarek9		7.000		7.000
1.5. Upravljanje vegetacije - komunalni mulčer, bager	6.000			6.000
1.8. Raziskave in monitoring favne in flore, hrup	13.535			13.535
2.2. Pašne živali, upravljanje	3.000			3.000
2.2. Ograja z električnim pastirjem	5.700			5.700
3.2. Elektrifikacija zapornic na mor.kanalu		6.720		6.720
3.3. Monitoring nevretenčarjev v laguni	4.990			4.990
5.4. Sadike grmovnic - obm. pod ank.vpadnico		1.000		1.000
6.4. Strok. podlage/ izhodišča za sanacijo Jezerca	7.500			7.500
8.1. Oblikovna nadgradnja spletne strani	2.000			2.000
9.3. Projekt notranje opreme in grafične signalizacije		12.931		12.931
9.4-6. Gradnja objektov, nadzor		1.664.499		1.664.499
10.2. Nadaljnja snemanja filmskega materiala	2.500			2.500
10.4. Izobraževanje	1.000			1.000
13.4. Računalniška oprema		1.000		1.000
Program 2011 - plače			175.185	175.185
Program 2011 - režijski in potni str., upr.stroški	37.500			37.500
SKUPAJ PROGRAM	83.725	18.720	175.185	277.630
SKUPAJ INVESTICIJA - OBJEKTI		1.677.430		1.677.430
NAČRTOVANI PRIHODKI				
MOP-PP 2143	81.225	18.720	175.185	275.130
DOPPS - prihodki rezervata	2.500			2.500
Objekti: ESRR-PP 6837, MG-PP 6959		1.048.394		1.048.394
Objekti: MOP-PP 2443		350.904		350.904
Objekti: sredstva iz presežka SKZG RS 2005-07		278.133		278.133
SKUPAJ PROGRAM	83.725	18.720	175.185	277.630
SKUPAJ INVESTICIJA - OBJEKTI		1.677.430		1.677.430

Na podlagi Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 53/2007) vodimo odhodke in prihodke iz opravljanja dejavnosti javne službe upravljanja naravnega rezervata Škocjanski zatok na posebnih stroškovnih mestih v skladu s sodili, revidiranimi in s strani revizorke Milene Gorjup s.p. in potrjenimi v Revizijskem poročilu o preveritvi objektivne upravičenosti sodil z dne 28.2.2008.

Financiranje iz naslova presežka prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS

DOPPS je vsa dodeljena sredstva iz presežka prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS namenil za izvedbo ukrepa 9.5. Izgradnja centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami (vključno s hlevom z oboro) in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki. Sredstva predstavljajo nacionalno sofinanciranje projekta Objekti v naravnem rezervatu Škocjanski zatok in jih doslej upravljavec zaradi zamude pri začetku investicije ni črpal. Zato se v skladu s Programom dela rezervata in sklenjenima pogodbama sredstva prenesejo v naslednje proračunsko obdobje, namenjena pa ostajajo za izvedbo istega ukrepa, in sicer:

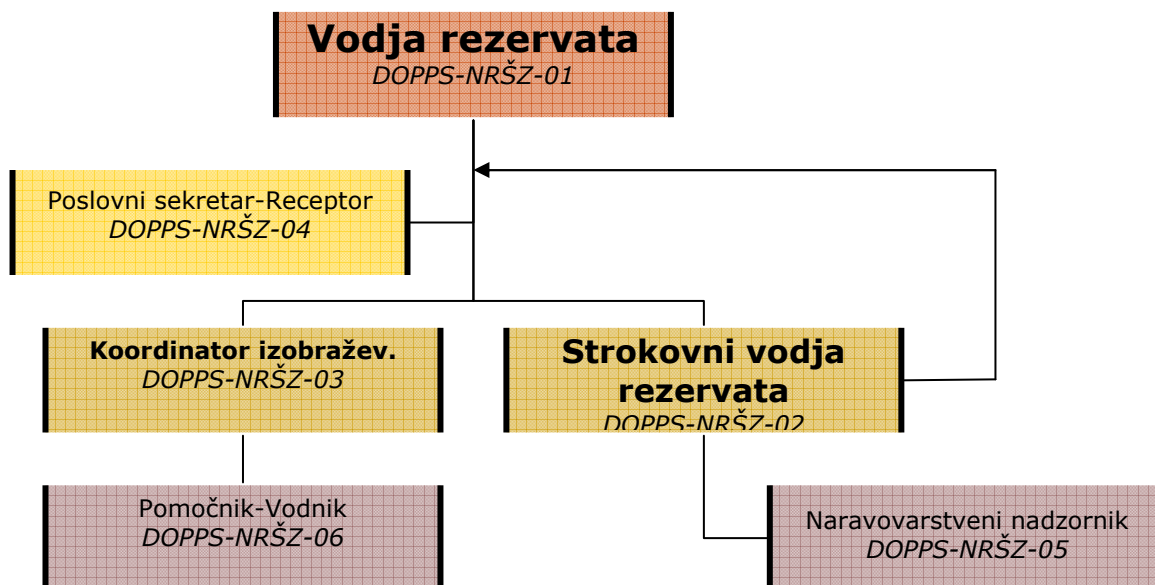
1. sredstva v višini 296.645,69 EUR, ki predstavljajo presežek prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije za leti 2005 in 2006, za obdobje od 1.3.2008 do 31.12.2010, na podlagi 5. odstavka 148. člena Zakona o ohranjanju narave (Ur.l.RS št. 96/04), sklepa Vlade RS z dne 27.12.2007, sklepa ministra za okolje in prostor št. 406-12/2005/11 z dne 28.1.2008, popravka sklepa št. 406-12/2005/15 z dne 5.6.2008, sklenjene tripartitne pogodbe št. 2511-08-600135 o financiranju načrtovanih ukrepov na podlagi sprejetega programa dela naravnega rezervata Škocjanski zatok in aneksa št. 1 k tej pogodbi,
2. sredstva v višini 203.709,00 EUR, ki predstavljajo iz presežek prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije za leto 2007, za obdobje do 30.6.2011 na podlagi 5. odstavka 148. člena Zakona o ohranjanju narave (Ur.l.RS št. 96/04), sklepa Vlade RS št. 47602-26/2008/5 z dne 10.7.2008, sklepa ministra za okolje in prostor št.:476-25/2007/3 z dne 14.8.2008 ter sklenjene tripartitne pogodbe št. 2511-09-600030 o financiranju načrtovanih ukrepov na podlagi sprejetega programa dela naravnega rezervata Škocjanski zatok.

ukrep	sredstva
9.5. Izgradnja centra za obiskovalce s spremljajočimi manipulativnimi površinami (vključno s hlevom z oboro) in centralne opazovalnice na Bertoški bonifiki	296.645,69 EUR (presežek 2005-06)
	203.709,00 EUR (presežek 2007)
SKUPAJ	500.354,69 EUR

Neporabljeni del sredstev se prenese v prihodnje proračunsko obdobje. Zaradi izteka obdobja, ki je obeh pogodbah predvideno za financiranje načrtovanih ukrepov, je treba skleniti anekse k obema pogodbama, s katerimi se financiranje ukrepov podaljša do 31.12.2012 oz. do predvidenega zaključka investicije v objekte v rezervatu v skladu z noveliranim Investicijskim programom in potrjeno vlogo za pridobitev ESRR sredstev.

V. KADROVSKI NAČRT

Organigram delovnih mest za Sektor naravni rezervati - naravni rezervat Škocjanski zatok izhaja iz sprejetega akta o sistemizaciji DOPPS, ki velja od 1.9.2008:

V letu 2011 za izvedbo osnovnega programa ne načrtujemo novih zaposlitev. V času konic načrtujemo povečan angažma ostalih zaposlenih na DOPPS, kot tudi honorarnih sodelavcev.

Program dela naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2011 bo izvedlo 6 stalno zaposlenih v rezervatu (vodja rezervata, strokovni vodja rezervata, poslovni sekretar-receptor, koordinator izobraževanja in 2 naravovarstvena nadzornika). Poleg tega bodo pri izvedbi programa z delom delovnega časa sodelovali še koordinator za stike z javnostmi, poslovna sekretarka, direktor, vodja financ ter naravovarstveni nadzorniki in po potrebi še pomočniki-vodniki. Po potrebi bomo občasno zaposlovali še honorarne sodelavce. Vsi predvideni kadri so potrebni za izvedbo redne dejavnosti javne službe upravljanja naravnega rezervata Škocjanski zatok, kot jo opredeljuje veljavna zakonodaja (glej poglavje I. Uvod tega programa) in predvideni v finančnem planu.

Iz spodnje tabele je razvidna predvidena struktura in obseg kadrovskega načrta za leto 2011 ter povzetek predvidenega angažmaja in stroškov zaposlenih:

Zaposleni – naziv	Strok.izobrazba	Zaht. izobrazba	Trajanje
SEKTOR NARAVNI REZERVATI – naravni rezervat Škocjanski zatok			
Vodja rezervata	univ.dipl.ekon.	UNI	Ned.čas
Strokovni vodja rezervata	gimn.maturant	UNI/ alt. srednja	Ned.čas
Poslovni sekretar-receptor	dipl.org.	VS	Ned.čas
Koordinator izobraževanja	univ.dipl.biol.	UNI	Ned.čas
Naravovarstveni nadzornik - 2-3	Poklicna/srednja	Poklicna/Srednja	Ned.čas
SEKTOR SKUPNE SLUŽBE			
Koordinator za stike z javnostmi	univ.dipl.nov.	UNI	Ned.čas
Poslovna sekretarka	gimn.maturant	Srednja	Ned.čas

VODSTVO DOPPS			
Direktor	univ.dipl.agr.	UNI	Ned.čas
Vodja finančne službe	univ.dipl.ekon.	UNI	Ned.čas.

Zaposleni – naziv	Indeks zap.	Del.ure	Urna postavka (EUR)	Str. plač/ osebe (EUR)	Vir: PP-2143
SEKTOR NARAVNI REZERVATI – NRŠZ					
Vodja rezervata (VR)	100	1800	21,2	38.160	38.160
Strokovni vodja rezervata (SVR)	100	1800	15,9	28.620	28.620
Posl.sekretar-receptor (PS-R)	100	1800	10,6	19.080	19.080
Koordinator izobraževanja (KI)	100	1800	12	21.600	21.600
Naravovarstveni nadzornik (NN1)	100	1800	9,3	16.740	16.740
Naravovarstveni nadzornik (NN2)	100	1800	9,3	16.740	16.740
Naravovarstveni nadzornik (NN3)	40	720	9,3	6.696	6.696
SEKTOR SKUPNE SLUŽBE					
Koordinator za stike z javnostmi (KSJ)	20	360	13,2	4.752	4.752
Poslovna sekretarka (PS)	10	180	16,4	2.952	2.952
VODSTVO DOPPS					
Direktor (D)	15	270	31,1	8.397	8.397
Vodja finančne službe (VFS)	30	540	21,2	11.448	11.448
SKUPAJ		12870		175.185	175.185

Opombe:

- V oceni stroškov plač po osebah (BOD2) zajemamo samo stroške plač, povezane z upravljanjem NR Škocjanski zatok (celotni BOD2*indeks zaposlenosti pri upravljanju rezervata)
- Podrobni načrt razdelitve dela zaposlenih po urah, vrednostih in virih se nahaja v Prilogi 1 – Tabela 4.

Predlog programa pripravili:

Nataša Šalaja, Borut Mozetič, Bojana Lipej
DOPPS, oktober 2010

PRILOGA 1 – FINANČNI PLAN REDNE DEJAVNOSTI UPRAVLJAVCA

Finančni plan redne dejavnosti upravljavca sestavljajo štiri tabele, in sicer:

- Tabela 1: Izdatki po virih financiranja
- Tabela 2: Načrt prejemkov redne dejavnosti upravljavca
- Tabela 3: Načrt izdatkov redne dejavnosti upravljavca
- Tabela 4: Načrt razdelitve dela osebja NR Škocjanski zatok po urah in vrednostih

Načrti izdatkov so pripravljene po načelu denarnega toka. Izdatki torej pokrivajo obdobje od 1.1.2011 do 31.12.2011.